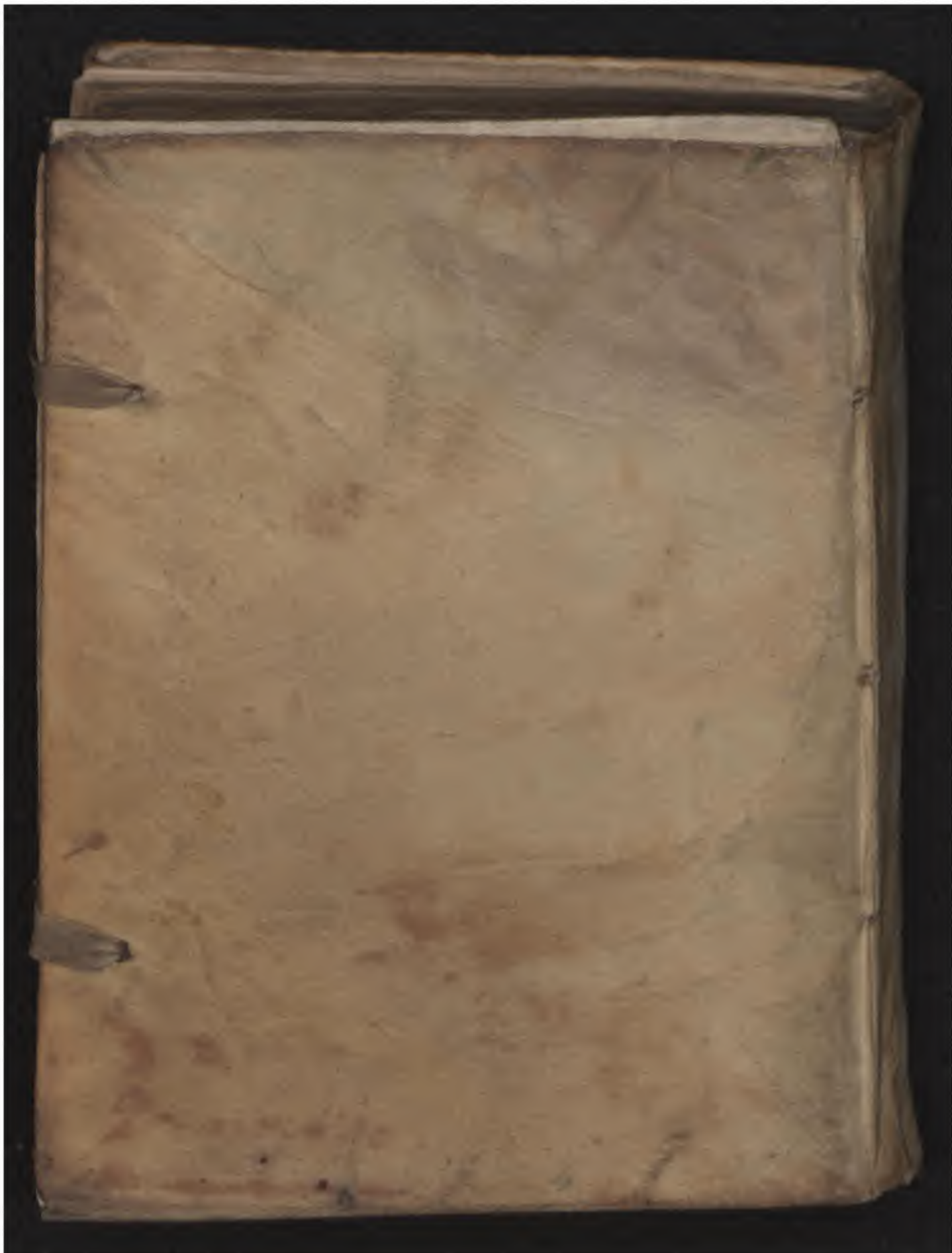

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 570 4° (LN 1071 4° copy 1)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 570 4° (LN 1071 4° copy 1)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 570 4° (LN 1071 4° copy 1)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 570 4° (LN 1071 4° copy 1)

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 570 4° (LN 1071 4° copy 1)

Vordning oc
Stick / Huorledis her effter holdis
skal / met Betler oc Staadere / offuer alt
Danmarckis Rige: Vdgiffuit

Mar 1588.

Prentet i Kiøbenhaffn / Aff
Matz Vingard.

1590.

Cum Gratia & Priuilegio Regio:
S: Q: M:

LN 618

ex. 3

atle
seet
wo
ger
uga
ner
boer
tiget
ligue
of for
de e
for
ente
stard
dog t
dne
bed
Len
for
L

W Frederick den
Anden met Guds
Naade : Danmarks /
Norgis / Wendis oc Got-
tis Konning : Hertug
vdi Slesvig / Holsten /
Stormarn / oc Dytmer-
sken : Gressue vdi Olden-
borg oc Delmenhorst.

Gigre alle vitterligt / At effter som Oss mange
atskillige Klagemaal ere saarekomne / Wi oc selff
seet / befundet oc forfaret haffue / den merckelige store
wordning oc vsickelighed / som sig begiffuer oc tildra-
ger / met de almindelige Trøglere oc Betlere / som alle-
uegne omlybe her vdi Riget / Icke alleniste aff de Sog-
ner / Herrider oc Stieter / som de ere fødde / oc haffue
boet vdi / Men oc saa aff it Land oc vdi it andet / oc der
tigge oc bede Guds Almisse / De en part aff dennem
ligeuel ere karske oc føre / som kunde taale at Arbejde
oc fortiene deris Brød : De soime / som enten ere Blin-
de / eller met anden Skrøbelighed beladne / oc kunde
forsørgis oc fange deris nødprøffte vnderholdning /
enten vdi almindelige Hospitaler / eller oc vdi de Rigs-
stæder oc Sogner / som de haffue tilforn veret vdi / ere
dog komne vdi den vane / at de løbe oc stryge alle Lands-
dene igennem / fra en sted / til en anden / oc der tigge oc
bede Guds Almisse fra andre arme vedprøffte Guds
Lemmer / som rette dennem effter hies Forordning til-
forn her em giort oc vdgangen er / oc met lindige
Laalmodighed bliffue paa de stæder / som de ere be-
A ij skeden.

skeden / oc der tage oc lade dennem henghe met hues
gaat Gøldt dennem aff medynck' oc Barmhertighed
for Guds skyld giffue oc meddele ville. Oc endog vor
kiere Herre Fader Salig oc Høyløfflige ihukommel-
se vdi Recessen haffuer ladet giøre / en almindelig
Stick / huorledis det met saadanne Trøglere oc
Staadere holdis skulde: Wi oc vdi vor Regimens
tid selff aluorlige Mandater / oc strenge Befalning-
ger der om haffue ladet publicere oc vdgaa / befindis
det dog lidet Fruet at haffue skaffit / Oc sliig Fors-
ordning fast ringe at vere effterkommet / Men saas-
danne LandBetlere fast mere oc met større dristighed
alle vegne at omlebe oc trygle / end nogen tid tilforne
steed er / synderlige aff den Aarsage / at de fornemme
saadan deris vlydige moduillige dristighed at holdis
dennem til gode / oc ingen der faare met tilbørlig peen
at straffis / andre til Exempel. Da paa det / at saadan
vsticketighed maatte affskaffis / oc en gang for alle /
her om giøris en endelig wryggelig Stick / som vdi
alle maade kand vere tollig oc lidelig: Haffue Wi
den leylighed met nogle vore Elskelige Danmarks
Rigis Raad / grandgiffuelige randsaget / betractet oc
offuerueyet / oc der paa giort denne aluorlige
Forordning / Huileken Wi aldelis vdi
saa maade ville holdet haffue /
som efftersølger.

Forst

Orst huad Kiebstæ
derne belanger / skulle Borg
gemestere oc Raadmend
met deris Sogneprester /
paa klare Register lade op
tegne / saa mange Fattige
Folck / som findis vdi deris
By / oc ere saa vedtørffige

oc strøbelige / at dennem bør at bede om Almisse
se / oc enten ere sødde eller oc haffue hiemmeder
sammesteds / dennem stal giffuis Tegen / saa
huem de saarekomme / kunde haffue dennem
der ved at kiende / huem de deris Almisse giffue
skulle. Oc hues sliq fattige Folck vnderstande
dennem at drage aff Byen / paa andre stæder
at trygle oc betle / Da skulle de der met haffue
forbrut hues Tegen dennem giffuit er / oc den
Almisse dennem vaar beuilget / oc icke der sam
mesteds ydermere tilfredis at bliffue / tigge eller
Betle / men met tilbørlig Straff aff Byen
foruifis.

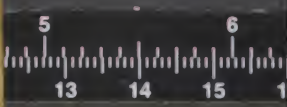
Findis oc nogen Betlere at haffue nogit
Tegen / som dennem icke er giffuit aff Offrig
heden / eller oc icke findis vdi Borgemestere oc
Raadmendis Register at vere indtegnat / da
skulle de vdi lige maade foruifis aff Byen /

A iij

met

*Da sine bndta
...
...
...
...
...
...
...
...*

*Fag...
...
...
...*

met saadan aluorlig Straff / at det kunde
 Vere andre til ic tilbørligt Exempel. Naar oc
 nogen Beeler dper / som saadant Tegen er
 giffuit / skulle Borgemeestere oc Raadmend det
 igen anamme / oc giffue det andre / som vdi
 deris stad / bliffue forordinerede / saa det icke
 skal komme andre tilhende / som sligt Tegen
 kunde misbruge.

De skulle for^{ne} fattige Folck / icke mue off-
 uerløbe fremmede veyfarendis Folck / som kom-
 me did til Byen / enten paa Baden / vdi Kir-
 cken eller Huse / at bede om Penninge / Men
 der skal tilssickis / en eller to Staader Soge-
 der offuer dennem / effter Kircke Sognernis
 leylighed / som findis der vdi Byen / huilcke der
 skulle haffue en Bøsse at besøge fremmede
 Folck vdi deris Herberge / oc aff dennem bede
 hielp oc trøst til de Fattige : De hues andre
 Staadere oc Tryglere der findis vdi Byen /
 som haffue andensteds hiemme / skulle strax for-
 uis is til de Steder / som de ere fødde / eller haff-
 ue hafft deris værelse tilforn. Men der som no-
 gen findis der mere siden / effter den dag / at de
 paa Predickestolen oc Bytinget ere paaminte
 at bortuige : De besynderlige om der findis
 nogen / som ere saa spore oc stercke / at de vdi no-
 gen

om det for alle
 her icke agtes
 at oplyses

Anden
 g. d. 1611

om det for alle
 her icke agtes
 at oplyses

gen maade kunde forticne deris spde / Da
skulle de paagribis / Hudstrygis til Kagen/
oc siden strax igen paa det ny / aff Byen
forujsis.

Understaar sig oc nogen siden / der vdi
Byen / at Huse eller Herberge saadanne
Folck / Da skulle de der faare straffis aff Bor-
gemestere oc Raadmend / som de der Huse an-
dre Fredløse Mend. Gindis oc Borgemestere
oc Raadmend at vere forspømmelige / oc ick vil-
le straffe der effter som for^{um} staar / oc ick for-
holder dennem aldelis effter denne vor aluorlis-
ge Etick oc Forordning: Da skulle de der faare
aff Lænsmanden tiltalis oc straffis / som de
vore Bressue oc Mandater hassue foractet / oc
icke holde eller ansee ville.

De effterdi det oc forfaris / at det tit oc
offte skeer / at naar nogen som hassuer boit paa
Landsbyerne / ere forvundne til Herrizning
met Kansdeele eller anden forspøllinge / en part
oc ere rømt fra andre stæder for Tuffueri/
Mandslet / eller andre ivgierninger / Indtagis
vdi Kibstæderne / vdi Borgernis Huse oc
Boder / for den ringe fordeel de kunde hassue
aff saadanne Folckis Huselene : De nødis dog
siden at omgange at Betle / andre fattige
Folck

*Jaans da
Ansig
Gud Aug*

*David da
Forspølling
ingen sin*

*Bo ngel
Mandaten
foractet*

Folck til besuering. Da skulle Borgemestere
oc Raadmend her effter haffue it aluorligt
grandgiffueligt opseende / met hues Folck vdi
saa maade vdi nogen Hus eller Boder indta-
gis : Oc demnem flitelige *examinere*, huad vid-
nisbyrd eller beuisning de haffue fra de stæder
de haffue verit / oc om de haffue it Erligt rycte
aff det Sognesolck de tilforn haffue boet hos.
Vnder staar sig nogen Borgere slig Folck vden
Borgemestere oc Raads villie oc samtycke at
indtage / Da skulle de haffue forbrut til de
fattige Husarme try Lars Huselene / aff hues
Boder de vdi saa maade vrlowlige bort-
leyet haffue. Oc skulle slig Folck / som vdi saa
maade vden Borgemestere oc Raads villie ere
indkomne / vdi lige maade aff Byen foruisis /
oc demnem icke heller tilstedis at omgange oc
Betle / icke heller nogen anden / anderledis end
som tilforn er berørt. Dog skal her met icke
vere formeent fattige Folckis Børn / som gan-
ge til Echole der vdi Byen / at bede deris Brød
for gaat Folckis Dørre / som seduanligt haff-
uer verit / eller oc at bede oc søge hielp aff frem-
mede Folck / som kommer did til Byen / vdi
deris Herberger: Dog skulle saadanne Degne
eller Peblinge icke tilstedis / at løbe effter frem-
mede

mede Beyfarendis Folck paa Gaden eller v
den Byen/ at tigge Penninge/ som her til skeed
er/ huor met Scholmesterne vdi huer By skul
le haffue god flittig opseende/ Oc det Schole
børnene strengelige paaminde oc faareholde/
Sindis nogen her imod at giøre / Da skal
Scholmesteren dennem første oc anden gang
met Rijs lade straffe oc reffse: Skeer det tredie
gang/ skulle de aldelis aff Byen oc Scholen
forstiudis oc bortuisis. Dog skal her met vere
vndertaget/ at huor vdi Byerne findis almin
delige Marckeder/ eller anden Merckelig stor
Forsamling/ at de som der ere der til Foror
dineret / mue da besøge gaat Folck / met deris
David oc Becken/ Dog at de forholde dennem
der vdiinden skickelige som det sig bør / huor
om de aff Superintendenten oc Scholmesteren
skulle flittelige paamindis. Men der som der
befindis nogen Drengte at omgange vdi Neb
linge naffin / oc dog ick søge Scholen/ oc bede
Almisse der vdi Byen/ Da skal Scholmeste
ren haffue suldmact / met hans Neblinge den
nem at paagribe/ oc spørre til Scholen/ oc der la
de dennem Hudslide: Kand det oc befindis/ at
Scholmesteren findis forspømmeltig vdi nogen
B disse

diffe for^{ne} Artickler / Da skal hand aff hans
Ofrighed straffis tilbørlige der faare.

Denne Vor Stick oc Ordning / skal icke
vere meent eller forstanden om dennem / som
aff nogen wforuarendis / Vaade fanger Skade / enten aff Ildbrand / eller oc vdi Haffs nød
haffue lidt Etibbrud / oc myst Etib oc Gods /
dennem skal det vere wformeent / at besøge gaat
Solck om hielp oc trøst : Oc der som nogen sliq
Vaade eller skade hender oc paakommer / Da
skulle Borgemester oc Raadmend vdi Rißb
stæderne der sammesteds / giffue saadanne
Solck Bress oc beuisning / huorledis lenligheds
den sig met dennem haffuer begiffuit : Oc ingen
vden sliq Bress oc beuisning tilstedis oc forloff
uis gaat Solck om hielp at besøge : Dog skal
ingen / som hender saadan skade oc Vaade /
oc fanger der paa nøyactig Bress oc beuisning /
mue nyde oc bruge samme Bress / lenger end
it Aar. Fordrister sig nogen til her imod
at giøre / oc met samme beuisning / gaat Solck
lenger om hielp at besøge / end som for^{ur} staar /
Da skal hand der faare straffis / som den der
haffuer handlet imod vor aluorlige Mandat
oc befalning.

Huad

hans
al icke
n/ som
er Etas
ffis ned
Gors/
ge gaat
gen sig
er Da
di Riis
hadame
lerlighe
De ingen
vjeroff
dog skal
laade/
vping
ger ind
r imed
r fald
aar/
nder
andst

Hvad Staadere oc Betlere belanger/
som findis paa Landsbyerne / skal der
met holdis vdi alle maade/ som
Efterfølger.

S Derst skal huer Læns Mand vdi sit
Læn/aluorlige bestille: At alle Herrits
Prouisterne/huer vdi sit Herrit/ tilsiige
Sognepresterne / at de skulle optegne alle de
Arme oc nødtørfftige Folck / som bo vdi deris
Sogner/oc bpr at haffue Almisse: De siden aff
Predickestolen tilsiige oc formane deris Sogne
Folck / vdi huer Sogn de haffue / at de skulle
spøde oc vnderholde met Mad oc Dricke til
nødtørffthged / saa mange fattige Folck som
findis vdi Sognene/oc paa klare Register ere
optegnede/saa de icke skulle nødis til/at løbe an-
densteds vden Sognen / effter deris spøde. De
der som det kand befindis/at SogneFolck fins
dis/ der vdi forsømmelige/saa de Fattige Folck
icke fange deris vedtørfftige vnderholdning:
Da skulle de aff Læns Manden vdi hues Læn
det skeer/der faare tiltalis oc straffis/som de vo-
re Bressue oc Mandater icke acte eller ansee ville.

De skal det vdi lige maade / holdis aff
Adelen / vdi de Sogner som demnem tilhører.

B ij De

Handwritten notes in a cursive script, possibly a signature or reference, are visible on the right side of the page.

De skulle de Fattige/som vdi saa maade bliffue
optegnede / aluorlige aff Sogne Presten tilsi-
gis / icke at gange vden Sognen at trygle.

De paa det / at menige Sogne Mend /
saa meget dis bedre kunde vide/ huem de skulle
giffue deris Almisse: Da skulle Sognepresten
met Kirckeuerterne/oc fire aff de beste Sogne
Mend/ det saa forskaffe / at samme Betlere
fange Tegen/som bindis for paa deris Brysi/
met tre eller fire bogstafue/aff Sognetreckens
naffn/ oc met slig forskæl / at det der aff kand
kiendis / vdi huilcke Sogne de haffue hiemme.
De huilcke Staadere eller Trøglere/ som dra-
ge aff den Sogn / vdi huilcken dennem er til-
ladt / at bede om Almisse / De skulle haffue
forbrut/ det Tegen dennem der giffuit er/ oc
strax foruistis aff Sognen / De icke ydermere
nyde samme Almisse / met mindre end aff
LænsManden/ oc Sognepresten kand forfa-
ris/ at samme Sogn er saa ringe/ at hun icke
kand taale at spøde saa mange: Dog skulle de
icke mue Betle eller søge hielp/ vden Herres
dit. De om samme Tegen/ skal aldeltis saa hol-
dis / effter som om Kjøbstæderne er formel-
det.

Findis

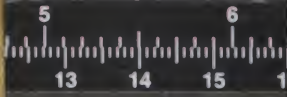
Findis oc nogen Staadere eller Trøglere/
 at inddrage vdi nogen Sogn at Betle/ oc ick
 hassue nogit Tegen/ Da skal den strax giffuis
 Herrits Fogeden tilkiende / Oc hand skal ve
 re forplictet / samme Betlere at paagribe/ oc
 dennem til LænsManden forsticke: Oc skal
 LænsManden aluorlige lade straffe offuer
 dennem: Oc dennem som stercke oc føre ere/ til
 Ragen lade hudstryge/ andre til Exempel. Vdi
 lige maade skal oc holdis / met de Betlere/ som
 hassue Tegen / oc gange vden Herredit at
 trygle.

Oc effterdi det sig tit oc offte tildrager/
 at der findis mange fattige Folck / som sidde
 ved Hus oc hjem/ oc Gud hassuer giffuet den
 nem Børn / huilcke Børn enddog de ere saa
 gamle/ at de kunde tiene for deris søde/ holdis
 de ligeuel fra Arbejde / oc vduisis at Betle oc
 tige/ saadanne Børn skulle SognePrestierne
 hassue opseende met / oc formane deris Foræld
 dre / at de hen visis vdi Tieniste / oc lære at
 Arbejde/ eller oc settis til Schole. Findis oc
 Forældrene forspømmelige/ oc offuer sliig paa
 mindelse oc formaning / holde dennem vdi saa
 maade hiemme hos dennem til Betleri / Da
 skulle de der saare tilbørilige straffis / aff deris

Handwritten marginal note in cursive script, partially illegible.

Handwritten marginal note in cursive script, partially illegible.

Handwritten marginal note in cursive script, partially illegible.

Herstaff / paa hues Gods de findis. Huor
der oc kand findis Erøglere vdi nogen Sogn /
som her til dags haffue omløbet oc Betlet / oc
icke aff Sognepresterne bliffue paa Register
optegnede / at inue haffue deris Vnderhold
ning der sammesteds: De skulle nu strax foru
tis / til de stæder / som de ere fødde / eller tilforn
haffue hafft hiemme oc deris værelse / oc icke
tilstedis mere der vdi Sognen at tigge. De der
som de der effter befindis vdi samme Sogn /
at løbe omkring at trygle / oc icke ville bortuige /
effter at de vdi SogneKircken / til Herrits
ting eller Birketing ere der om bleffne atua
rede / Da skulle de / som dennem Huse eller
Herberge / straffis / som de der Huse andre
Fredløse Folck. De skal Presten / vdi hues
Sogn det findis / giffue Læns Manden sam
me Betlers naffn tilkiende / eller oc Udelen /
der som de findis paa deris Gods / oc de siden
at lade dennem hente / oc tilbørlige Straff lade
vederfaris. Findis oc Presten vdi saa maade
met nogen at see igennem Fingre : Da skal
hand der saare tiltallis oc straffis aff Læns
Manden / som det sig bør. Dog skal met den
ne Stick oc Forordning icke vere meent / om
dennem som aff nogen wforfarendis Vaade
fan

Handwritten marginal notes in a cursive script, likely a later addition or correction. The text is partially obscured by the binding of the book.

Fragment of text from the adjacent page, visible on the right edge of the image.

fanger skade/enten aff Ildbrand / Skibbrud/
 eller oc offuerfaldendis vlycke/at Fæ oc Queg
 hastigt oc sligen falder oc dper dennem fra /
 Men dennem skal det vere wformeent / at bes
 søge gaat Folck om hielp : Dog skulle de haffue
 nyhaectig beuisning aff Herrits Prouisten/ de
 ris Sogne Prest/ oc Tingsvidne / at dennem
 saadan offuerfaldendis Wlycke er paatom
 men : Liguel skulle de det icke mære gipre/lenger
 end paa it Aars tid. Det skal icke tilladis no
 gen/slig hieip at søge/met mindre end de haffue
 sliq Bress oc Vidnis byrd/som for^m staar. Sin
 dis oc nogen / som haffue om sliq Vaade eller
 Wlycke / falske eller selffgiorde Bress / Da
 skulle de der faare straffis / som andre Falske
 ner / vden all Naade.

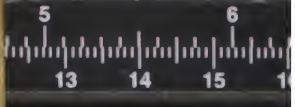
De effterdi det sig oc kunde tildrage/ at en
 part som lider eller intet haffue ved at hette /
 met fri villie lade deris Hus eller Boltige aff
 brende / som de haffue boet vdi/ paa det de der
 aff kunde fange Aarsage / at trygle oc betle /
 som tit oc offte skeed er : Da skal Hans Mans
 den lade Etraffe oc Kette offuer den/ sem met
 sliq bliffuer befunden / saa fremt det skellige
 beuisis kand / vden all Naade.

Huor

G. som er...
...
...
...
...

...
...
...

...

Huor oc nogen Bryllup / eller Værd
 skaff skeer paa Landet / Da skal det icke tilstæ
 dis nogen Staadere eller Betlere / saadanne
 Værdskaff at besøge / vndertaget dennem alle
 niste / som bo vdi samme Sogn / oc haffue Te
 gen : De hues andre Betlere findis sliq Bryll
 up eller Gæstebud at besøge / end som for
 staar / Da skulle de der saare Straffis / som
 tilforn er rørt. Men huor der findis en eller
 flere Herregaarde vdi it Herrit / Da skal
 det vere Fattige Folck / som paa Register ere
 optegnede / wformcent at søge til for^{ne} Herre
 gaarde / om Almisse / Enddog det er vden Sog
 nen. Dog skal det icke tilladis nogen / at søge
 Almisse paa de Herregaarde / som ere vden
 Herredit.

De effterdi den største vskickelighed / som
 begiffuer sig her vdi Riget / met Staadere oc
 Tryglere / forarsager sig mest aff de Land
 Betlere / Staadere oc Kierlinger / som løbe oc
 stryge alt Riget igennem / fra en sted oc Land
 til oc vdi it Andet / oc met stor vbluelig driftig
 hed / offuerløbe gaat Folck / vden all affladels
 se / oc icke ville bliffue paa en sted / eller oc haffue
 deris Vnderholding vdi almindelige Hospitas
 ler,

ler, der til stiftet ere. Da skulle vore Læns-
 mend / oc Borgemestere oc Raadmend vdi
 Kjøbstæderne met slige Betlere / lade haff-
 ue grandgiffuellig opseende / saa at huor de
 nogen slig moduillige Land Betlere kunde off-
 uerkomme / at de dennem lade fange oc paa-
 gribe / oc straffe offuer dennem / som det sig
 bpr.

De skal det vere alle Skippere / oc Fær-
 riemend paa Færiestædit aluorlige forbud-
 dit / at søre nogen slig Betlere aff it Land vdi
 it andet / saa fremt / at der som nogen findis her
 imod at giøre / at de da icke Skib oc Godz
 skulle haffue forbrut. Dog skulle icke her vnder
 vere forbudit fattige Folck / som haffue
 Arff at kræffue / eller vdi andre maade deris
 ærinde at bestille / at komme offuer Færi stæ-
 det / saa fremt de haffue / oc søre Bevisning
 met dennem / aff det Herrit / eller Segn / de
 vdi bo / oc icke ere Betlere.

Denne vor Stick oc Ordning / som Wi
 nu en gang for Alle / om for^{ne} Etaaedere oc
 Betlere haffue ladet vdgaa : Ville Wi vnder
 all høyeste Pæen oc straff / aluorlige oc sulds
 G kom

kommelige/fuldgiort oc effterkommet haffue.
De skal vor Lænsmand/ huer vdi sit Læn/
vdi de Ribstæder / oc til de Herritzing oc
Bircketing / som hand haffuer vdi befaling/
nu strax vden all videre forhaling eller for-
sømmelse / alle disse for^{ne} Artickle lade forkynd-
de oc giffue tilkiende/ saa at alle oc huer serdes-
lis / kunde vide sig der effter at rette : Saa
at ingen skal kunde haffue Aarsage/ sig her
imod at vndskyldde/at hand intet her aff viste.
Vdi lige maade / skal oc Lænsmanden/ selff
rette sig vdi alle maade / effter denne Vor
Stick oc Befaling / oc strengelige oc aluor-
lige holde der offuer / saa fremt noget her
imod skeer / oc hand icke lader straffe der off-
uer / naar hand der om bliffuer Naamint/
At hand da icke selff/ vil stande Off der saas-
re til rætte.

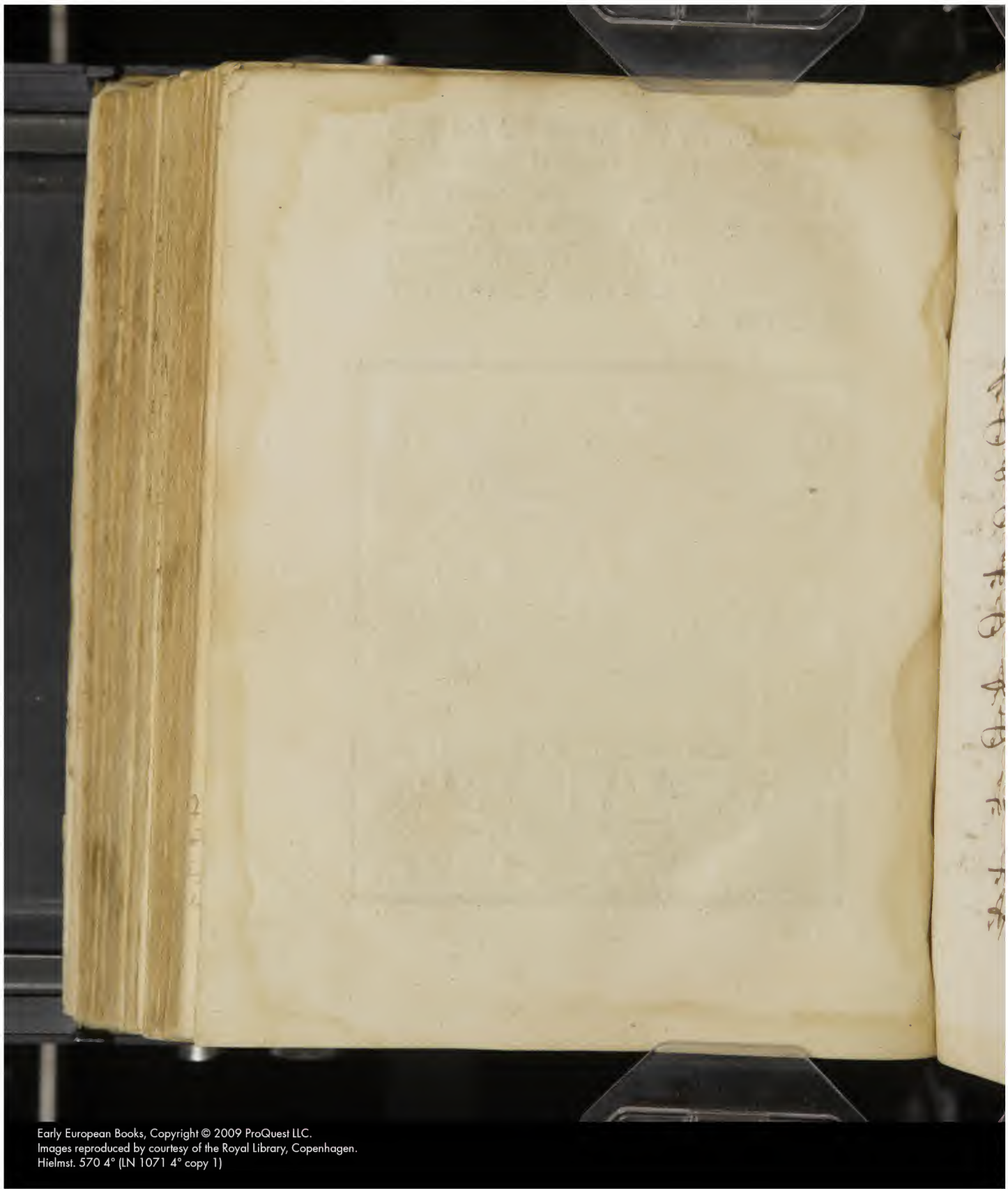
Findis oc SognePresterne oc Her-
ritz Fogederne forsømmelige / oc huor no-
gen sliq brøst findis eller forfaris kænd/
de icke giffue det LænsManden tilkiende: Da
skulde de der faare aff LænsManden/ tiltalis
oc straffis / som de vore Bressue oc Man-
dater foracte oc icke ansee ville. Til ydermere
Vid.

Handwritten marginal note in cursive script, likely a library or archival stamp.

Bidnissbyrd / At Wi her om det saa Fors
ordnet oc aluorlig vilde holdet haffue / som
for^{uit} staar / haffue Wi ladet Trycke vort
Kongelige Signet her næden faare. Giff^o
uit paa vort Slot Hadersleff-Huss / den 27.
Dag Decembris, Aar effter Christi Fødsels
M. D. lxxxviij.

Alle Her loyer forklarung
for sin idumbel, dat hi
con. luidt v. d. w. d. d. m. d.
vander Banch, d. r. d. d. d.

A.

Aa, d. d. d. d. d.

Aaad, d. d. d. d. d. d. d. d.

Aad d. d. d. d. d. d. d.

Aa d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d.

A d. d. d. d. d. d. d. d. d. d.

A d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d.

A d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d.

A d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d.

A d. d. d. d. d. d. d. d. d. d.

A d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d.

A d. d. d. d. d. d. d. d. d. d.

A d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d.

A d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d.

A d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d. d.

Hestendur, Dr. De Gou. Baffinur Daffinur
 In Gou. Voggur, Buid Det Gou. Band,
 Hestur, Dr. De. Det for som De Duffinur,
 Det vil ling, Biffel Gung.
 Hestur, Dr. De. Det Gung for fra. ut Gung?
 Gung, Biffel Gung Dr. D.
 Hestur Gung, Dr. De Gung, som Gou. De Gung
 Biffinur Gung, som Gung Dr. Gou. Gung
 Gung. Gung.
 Hestur, Dr. De. Det Gung, Gung Gung
 Biffinur Gung Gung Gung Gung, Det Gung for
 Gung Gung Gung Gung Gung, Gung Gung
 Gung Gung Gung Gung Gung Gung Gung
 Hestur, Dr. De. Det Gung, Gung Gung,
 Det Gung Gung Gung Gung,
 Gung, Dr. De. Det Gung Gung.
 Hestur, Dr. De. Det Gung, som Gung Gung,
 Gung Gung Gung, Det Gung Gung.
 Hestur, Dr. De. Det Gung,
 Gung, Dr. De. Det Gung Gung, Gung Gung,
 Biffinur Gung Gung Gung Gung Gung Gung,
 Gung Gung Gung Gung Gung Gung Gung,
 Gung Gung Gung Gung Gung Gung Gung,
 Gung Gung Gung Gung,

Hm.

Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.

Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.

Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.

Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.

Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.
Bogdige, Binee, In. Tit. G. 3. 1. 1.

Dammant, In, den Gheylig Mand, des Heiligen
Geestes, om te laten weten, dat den 24^{den} Junij 1597,
in alle, den Nederlanden

Day, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij

Day, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij

Daer, In, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij
Dingen

Dammant, In, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij
om te laten weten, dat den 24^{den} Junij 1597,

Dingen, In, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij

Den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij

Den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij
den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij

Den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij
den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij

D

Dud, In, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij

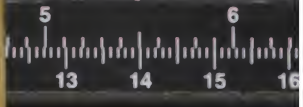
Dy, In, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij

Dy, In, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij

Dy, In, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij

Dy, In, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij
des officiantes,

Dy, In, den 24^{den} Junij 1597, den 24^{den} Junij

23 aarst 1771, den, den 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle

23 aarst 1771, den, den 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle

23 aarst 1771, den, den 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle

23 aarst 1771, den, den 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle

23 aarst 1771, den, den 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle

23 aarst 1771, den, den 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle

23 aarst 1771, den, den 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle

23 aarst 1771, den, den 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle

23 aarst 1771, den, den 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle

23 aarst 1771, den, den 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle

23 aarst 1771, den, den 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle
de 17. februar, alle de 17. februar, alle

Rindwylm, der 12. unged ~~der~~ der
 Sleyt, Sigen fudren, w. Sigen 912.
 Dymen S. D.,
 Rindwylm, der 12. unged ~~der~~ der
 Gantwylm S. D., w. Sigen, Sigen
 w. Sigen Rindwylm S. D.,
 Dymen der fudren unged Sigen,
 Rindwylm, der Dymen fudren der Rindwylm,
 w. Sigen unged,
 Rindwylm unged, der unged Sigen fudren
 w. Sigen unged,
 Dymen Rindwylm, der unged Sigen,
 Rindwylm, der Dymen fudren der Rindwylm
 w. Sigen,

Landbo, der Dymen fudren unged der unged
 unged Sigen fudren for Landwylm,
 Landwylm, der 3. Landwylm, w. Sigen, Jud.
 Sigen der fudren,
 Landwylm unged, der 15. Landwylm,
 Landwylm, der unged Sigen fudren Landwylm,
 Sigen unged fudren, Rindwylm der unged fudren
 der unged Sigen der unged,
 Landwylm, der unged,
 Landwylm, der unged, der unged, der unged.

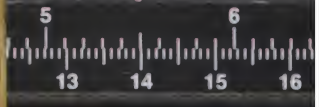

^{First}
Weld an fym, du du vryt som yanger fye
Weld fuden, vch weldy moden, Gylfay
In bodinnale, du, vryt gort, fady, yor du
Gorey to bay, Bod, yor vndrad, vch
Andym bay
Wry m mand, du, vryt Gymand,
Weld vch fye, du, vryt gylfy,
Wm Gnd mand, du, fady, vch, Bod, fady, vch
Som vch fye yor fongryd Gygry,

²
Fyff h, du du vryt vch fym som yanger G,
Goum for vryt Gylf, vch, vryt gylfy
Lindry gang,
Landy Gduing, du, vryt Gylf, vch, vryt Gylfy,
Fur, Kryff, du, vryt Gylf, vch, vryt Gylfy,

³
Quadylln, du, du vryt Gylf, vch, vryt Gylfy,
Wryt, du, vryt Gylf,

⁴
Laym, du du vryt Gylf, vch, vryt Gylfy, vch, vryt Gylfy,
vryt vch vryt,
Lamy G, du, vryt Gylf, vch, vryt Gylfy,
Lamy G, du du vryt som du vryt Gylf, vch, vryt Gylfy,
vryt vryt, vch, vryt Gylf, vch, vryt Gylfy, vch, vryt Gylfy,

Thou
Du gyt in dem Stundt, in dem Tag der
von dem gyt. Siden, Siden von dem
von dem gyt.

Geistlich, Du, Mann der jülicher, der
Du gyt in dem, der von dem gyt
von dem gyt.

Geistlich, Du, der jülicher, der
von dem gyt, der von dem gyt.

Geistlich, Du, der jülicher, der
von dem gyt, der von dem gyt.

Geistlich, Du, der jülicher, der
von dem gyt, der von dem gyt.

Geistlich, Du, der jülicher, der
von dem gyt, der von dem gyt.

Geistlich, Du, der jülicher, der
von dem gyt, der von dem gyt.

Geistlich, Du, der jülicher, der
von dem gyt, der von dem gyt.

Geistlich, Du, der jülicher, der
von dem gyt, der von dem gyt.
von dem gyt, der von dem gyt.
von dem gyt, der von dem gyt.
von dem gyt, der von dem gyt.

Geistlich, Du, der jülicher, der
von dem gyt, der von dem gyt.

Thy,

Om Dags Rowen Om 13 amlitt

Att Hing, Rowen	_____	15 lank
Att Hing, Rowen	_____	10 lank

Om Lige Runder Dagen om Sunday
 Om Lige Runder - 20 Lige Runder
 20 Lige Runder - 24 Runder

Om Lige Dagen - 15 Lige Runder
 Lige Runder _____

30 Lige Runder _____

Att Syind _____

Att Syind _____

Att Syind _____

Att Syind _____

Att Syind _____

Att Syind _____

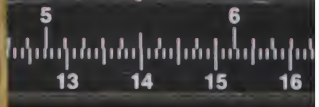
Att Syind _____

Om Lige Runder Dagen om Sunday
 Om Lige Runder _____

Att Syind _____

Att Syind _____

Att Syind _____

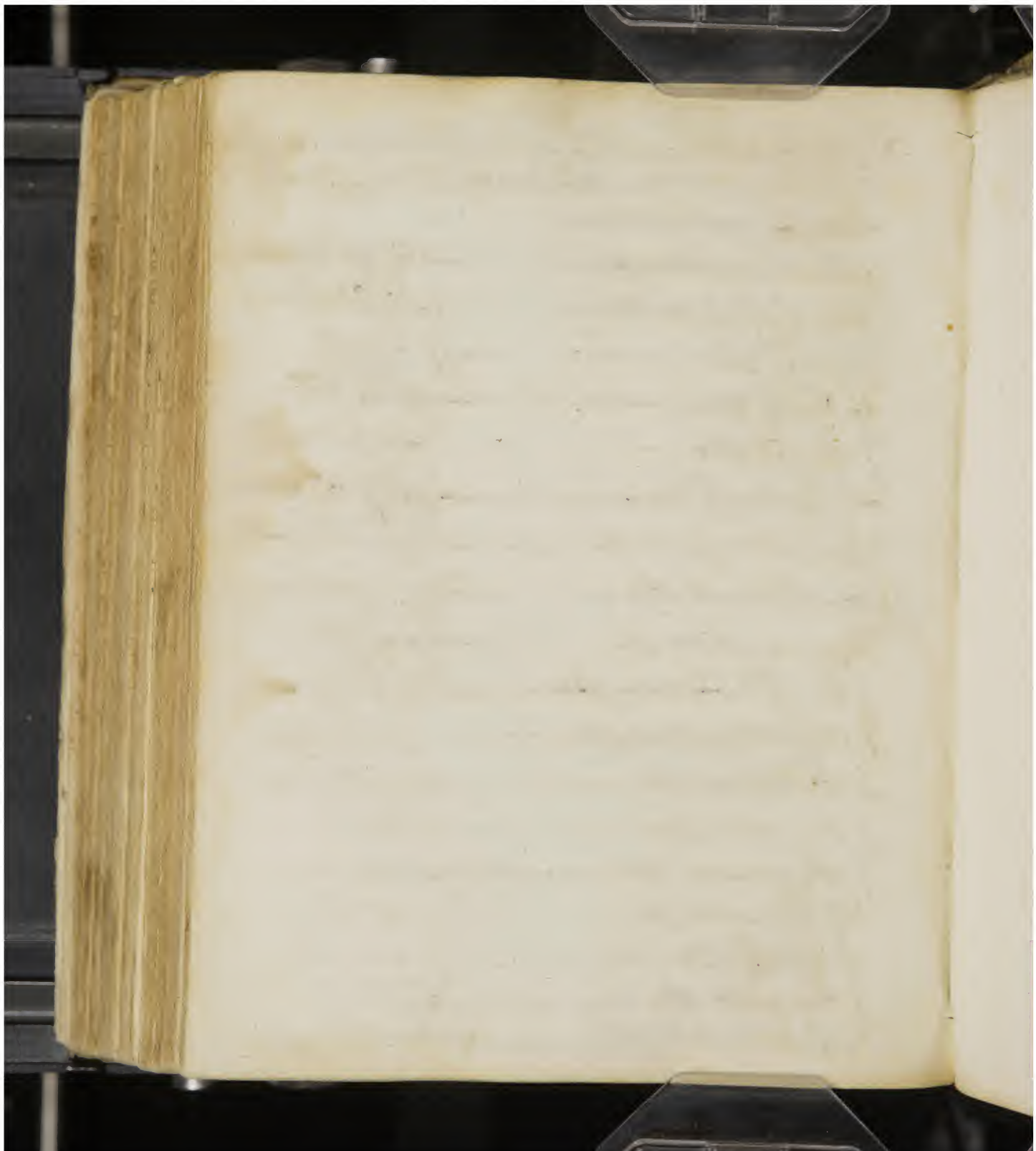
Herr,

Aus Vuffen — 7 Ellen Einbrunnen,
Aus yund ved der Eynreder,
20 Ellen in dunnell der Eynreder,
3 Resten Barde in flura — 30 Barthen
Johann Rest, Barde 3 yndreder
Lang, in dunnell der Eynreder
Eellen,
Aus yund 30 Resten — Eynreder, yund,
yund, Eynreder, yund, yund, yund,
3 Eynreder in dunnell, yund, yund,
3 Eynreder in dunnell, yund, yund,
5 Eynreder in dunnell, yund, yund,
Eynreder yund Barde Eynreder, Eynreder
Eynreder Lang, yund der yund 13 yund
Eynreder Eynreder,
34 Eynreder yund yund, — 8 Eynreder
yund Eynreder,
Eynreder yund yund Eynreder,
yund der yund Eynreder — 10 Eynreder yund
Eynreder Eynreder, yund Eynreder Eynreder
Eynreder Eynreder,

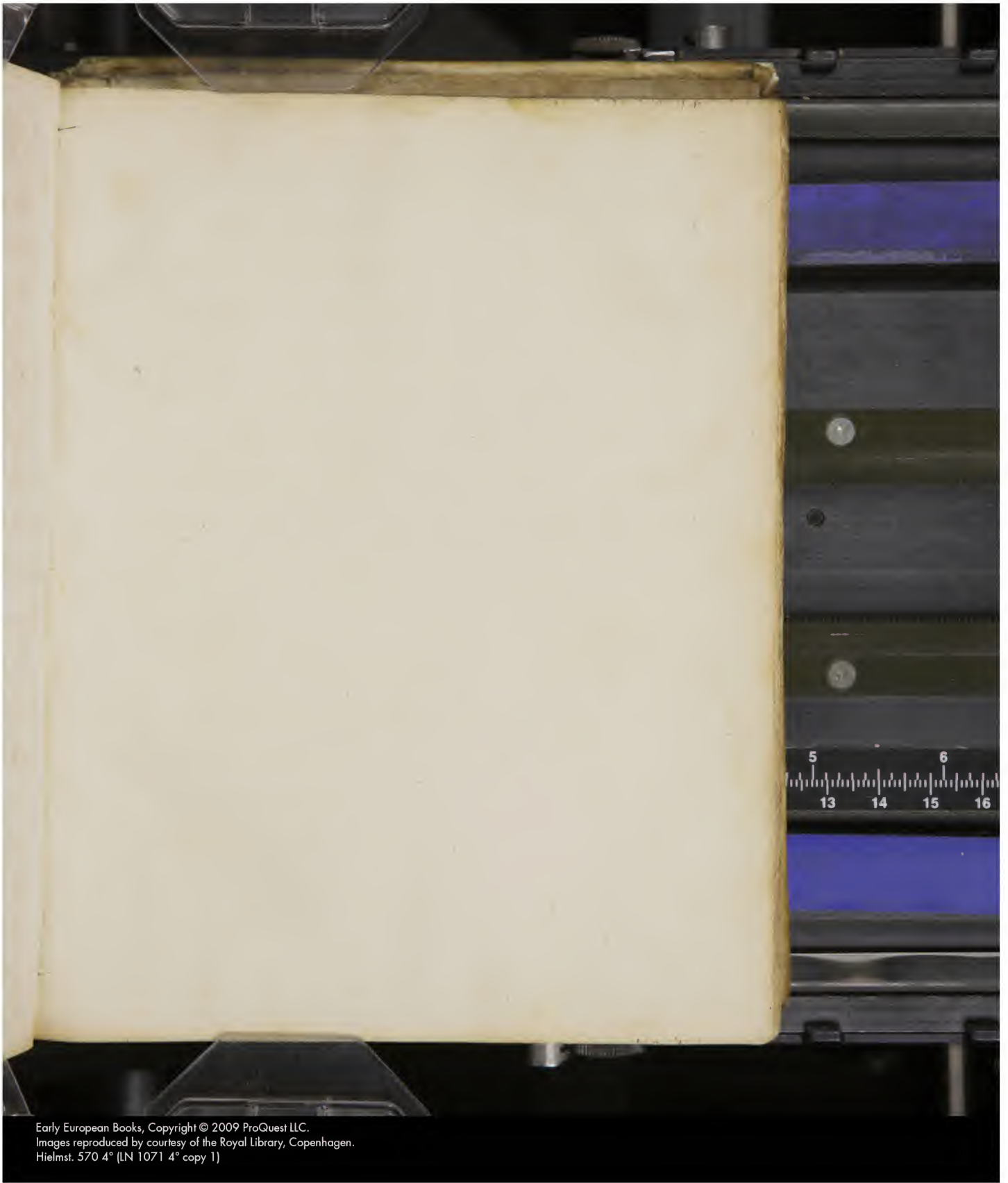
Zijn

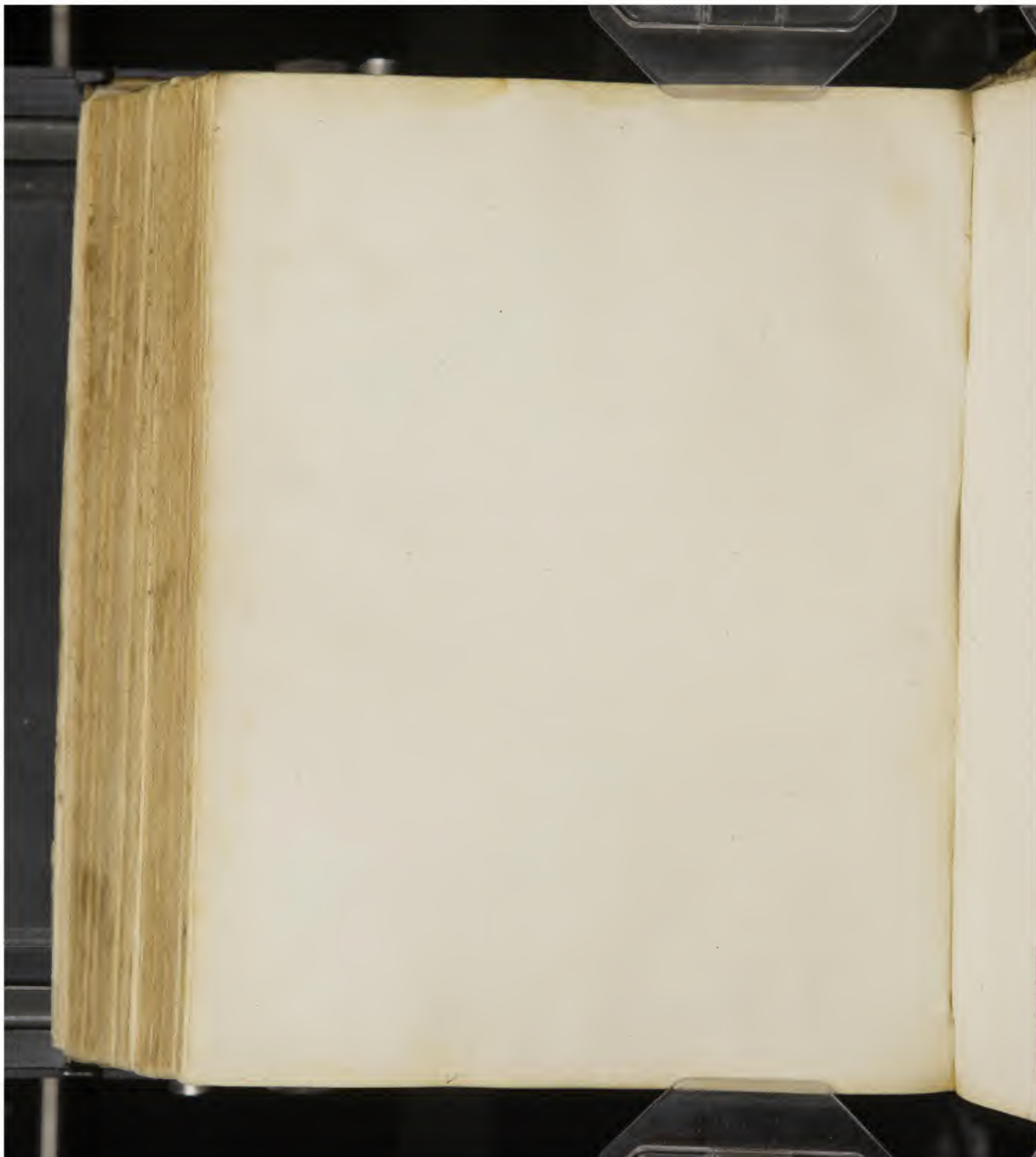
280j forddagning 1 lieder 2j forddagning
 30 keier w m van kinden kinden kinden
 40 jst. Judfalden,

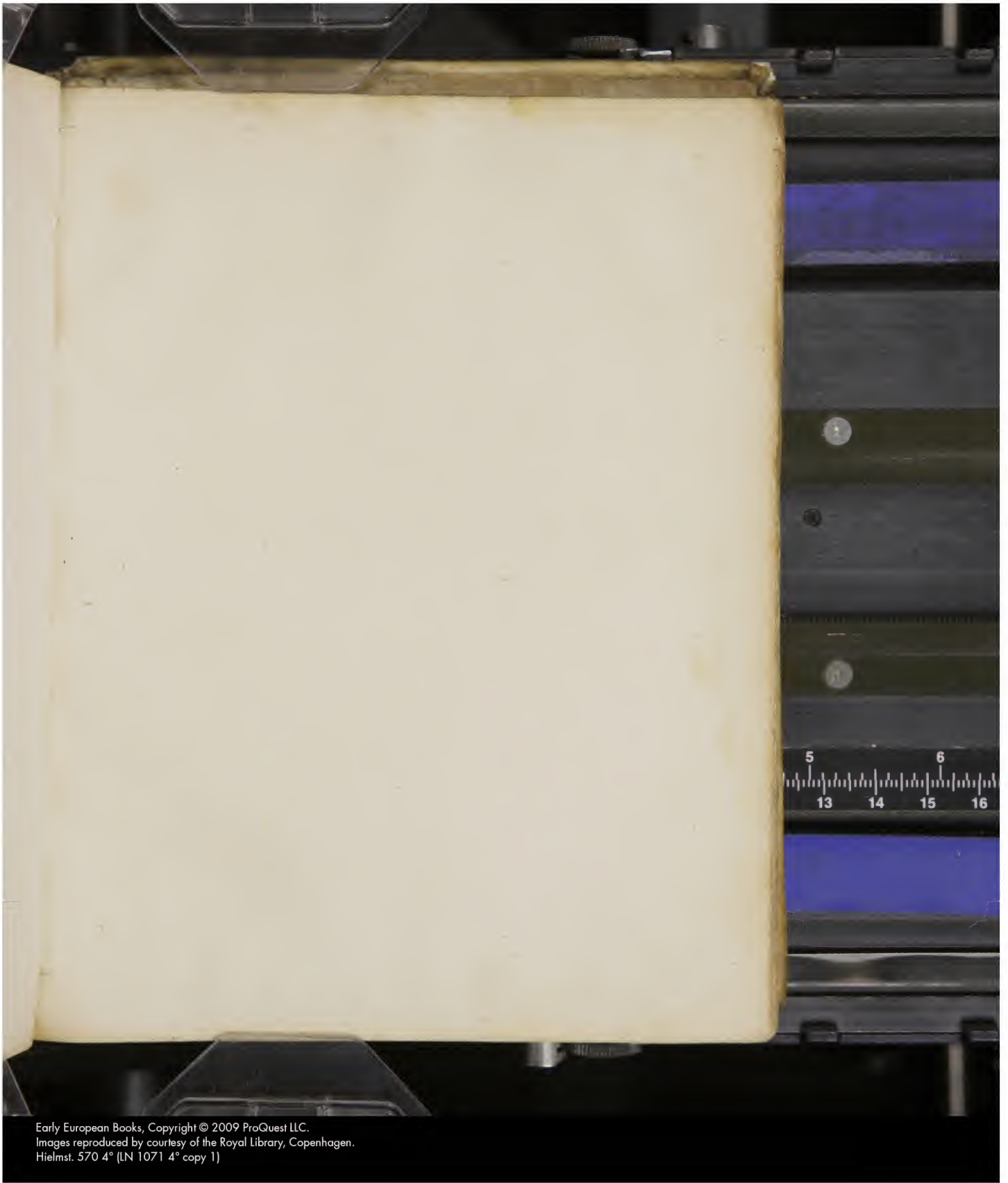
1 amar. 6. boee dr	—	vij sp. 6. boee,
2 vij sp. 6. boee dr	—	7 sp. 6. boee,
3 8 sp. dr	—	11 sp. 6. boee,
4 11 sp. dr	—	14 sp. 6. boee,
5 14 sp. dr	—	17 sp. 6. boee,
6 17 sp. dr	—	20 sp. 6. boee,
7 20 sp. dr	—	23 sp. 6. boee,
8 23 sp. dr	—	26 sp. 6. boee,
9 26 sp. dr	—	29 sp. 6. boee,
10 29 sp. dr	—	32 sp. 6. boee,
11 32 sp. dr	—	35 sp. 6. boee,
12 35 sp. dr	—	38 sp. 6. boee,
13 38 sp. dr	—	41 sp. 6. boee,
14 41 sp. dr	—	44 sp. 6. boee,
15 44 sp. dr	—	47 sp. 6. boee,
16 47 sp. dr	—	50 sp. 6. boee,
17 50 sp. dr	—	53 sp. 6. boee,
18 53 sp. dr	—	56 sp. 6. boee,
19 56 sp. dr	—	59 sp. 6. boee,
20 59 sp. dr	—	62 sp. 6. boee,

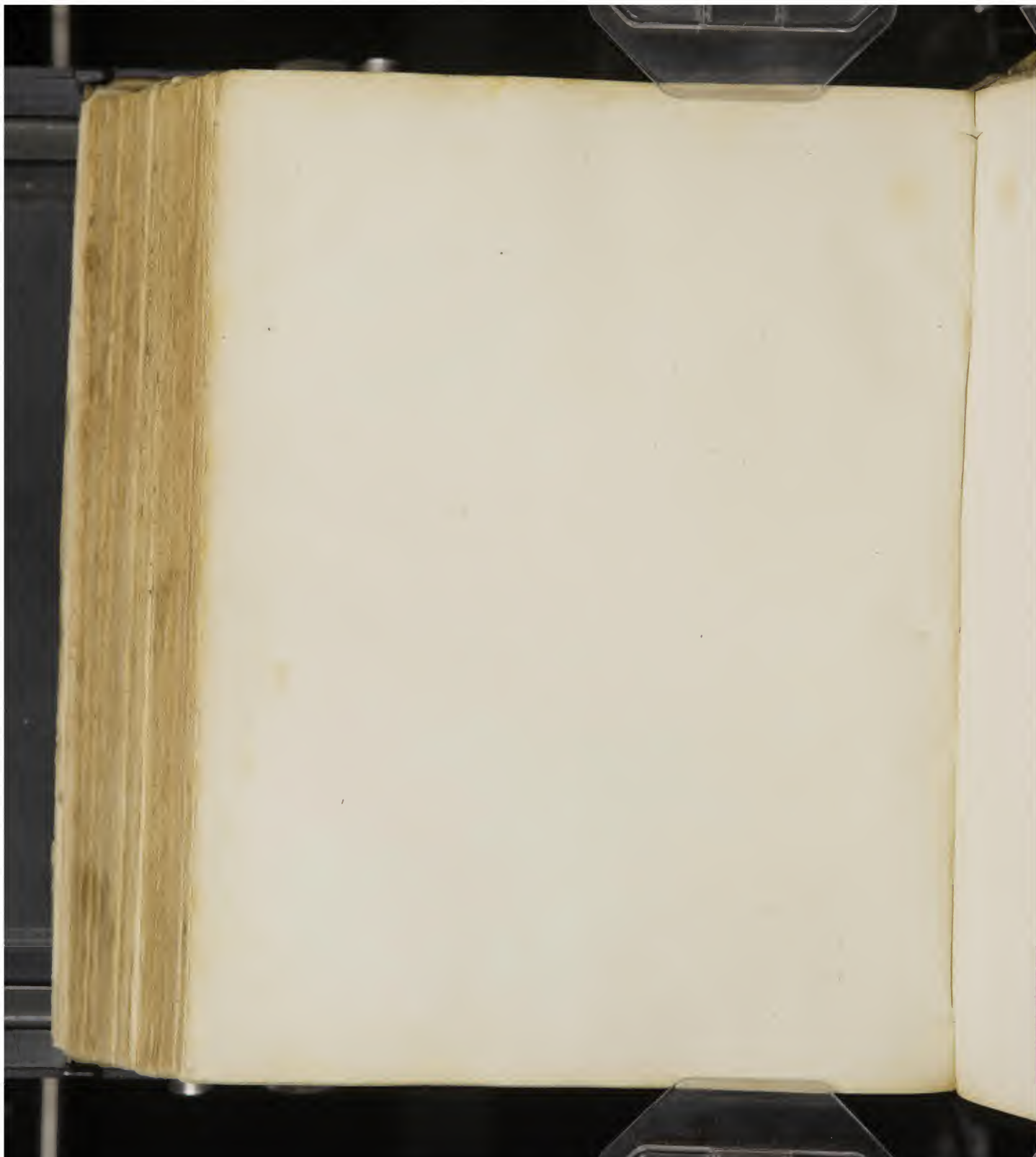

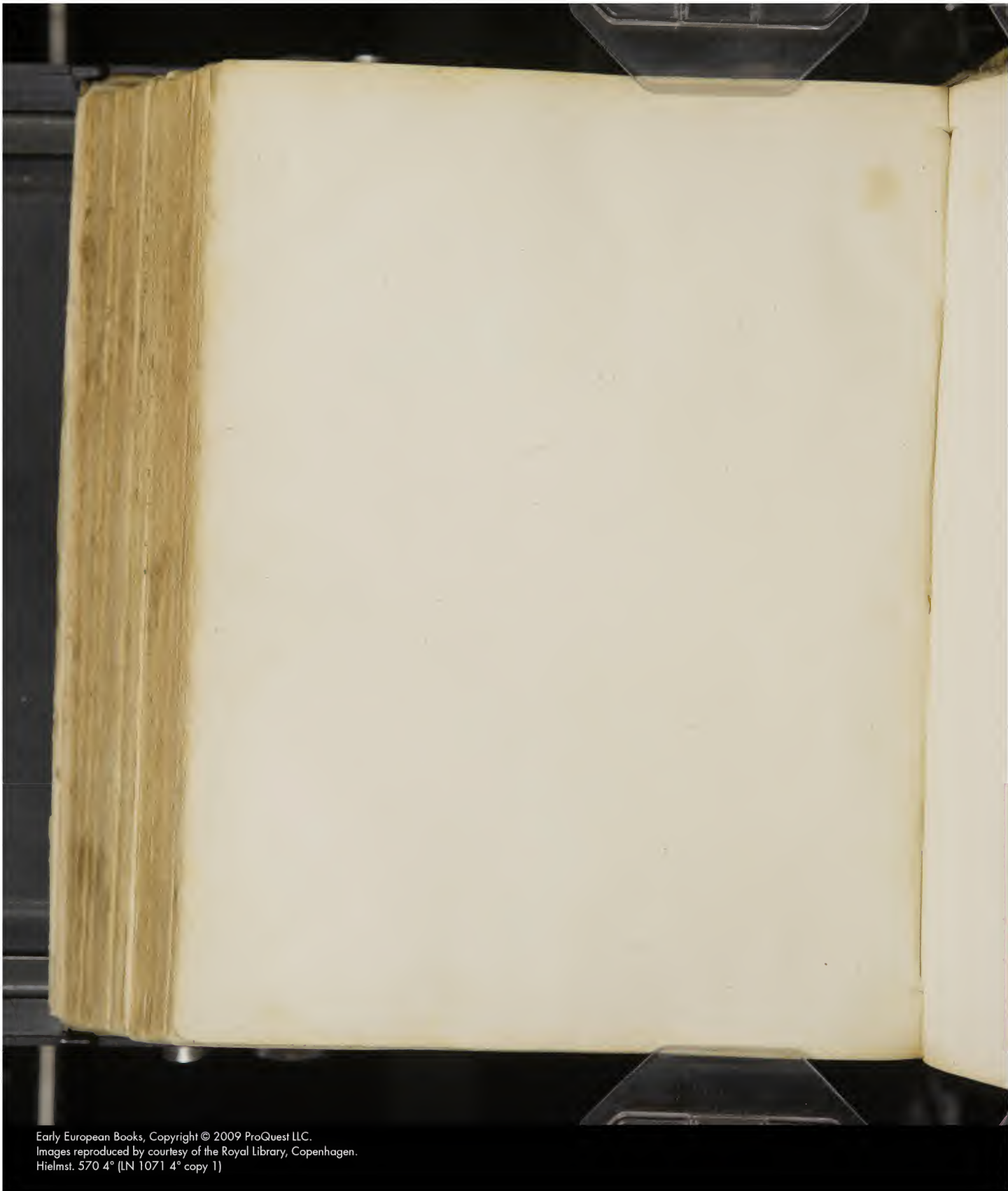

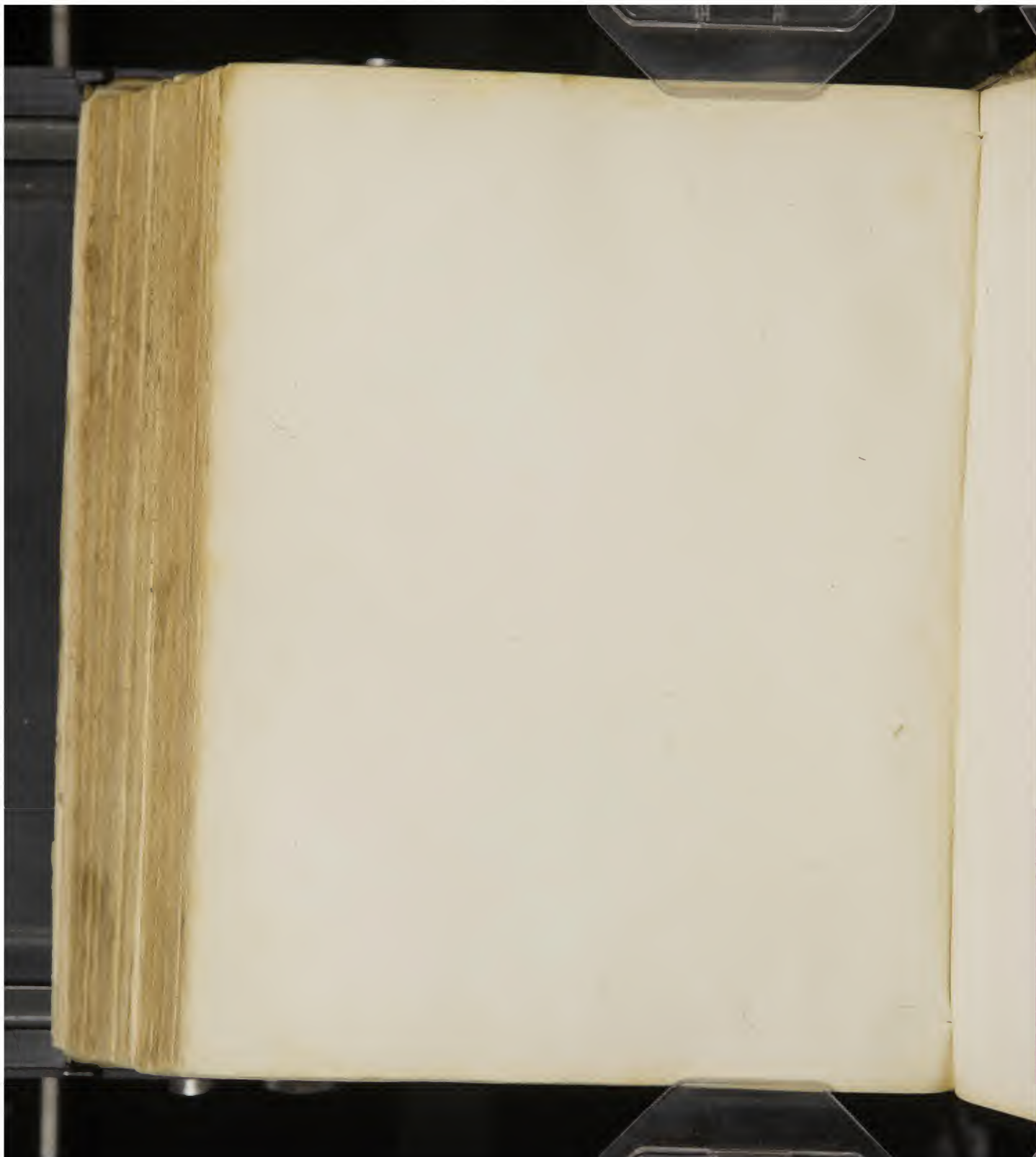

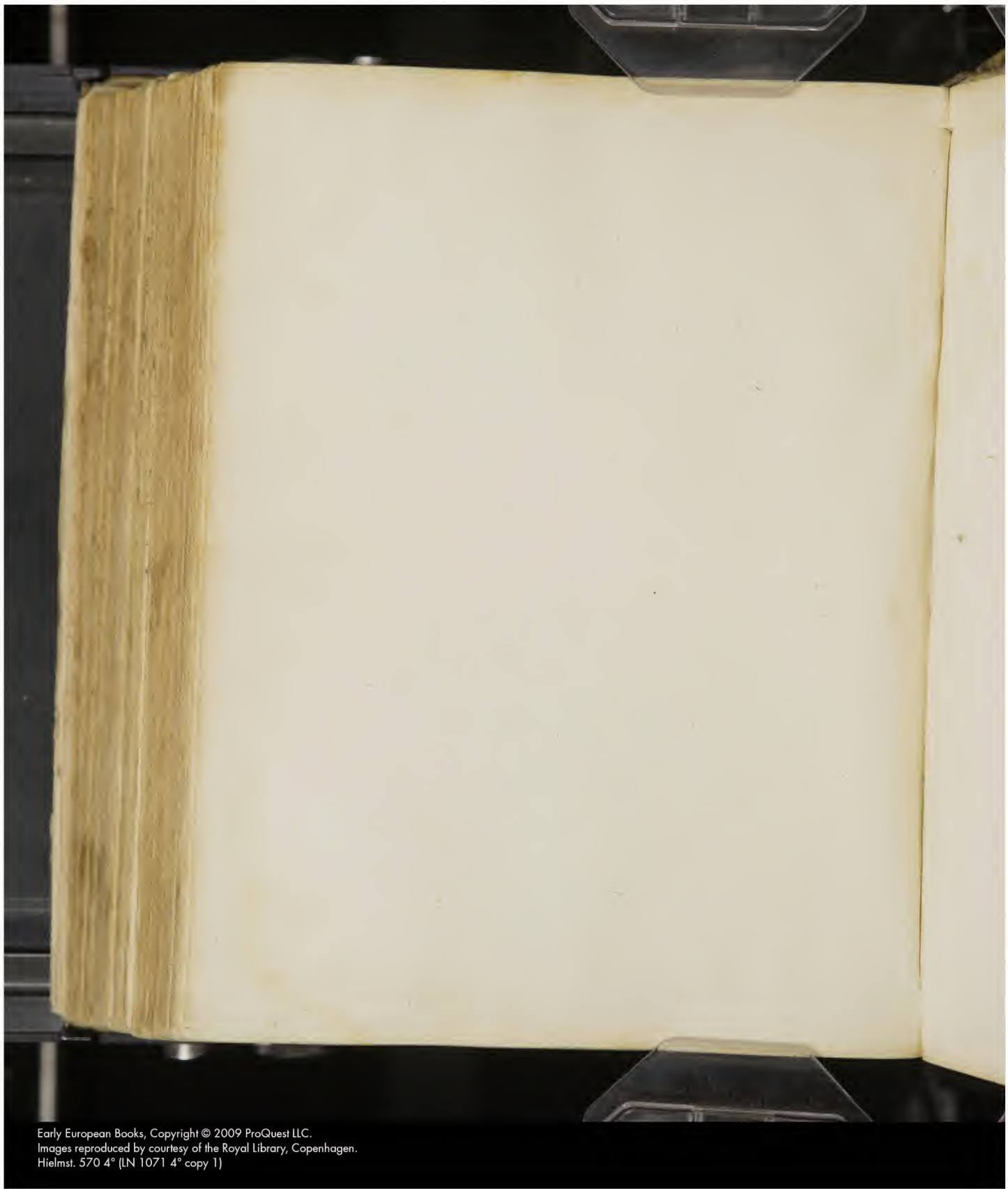

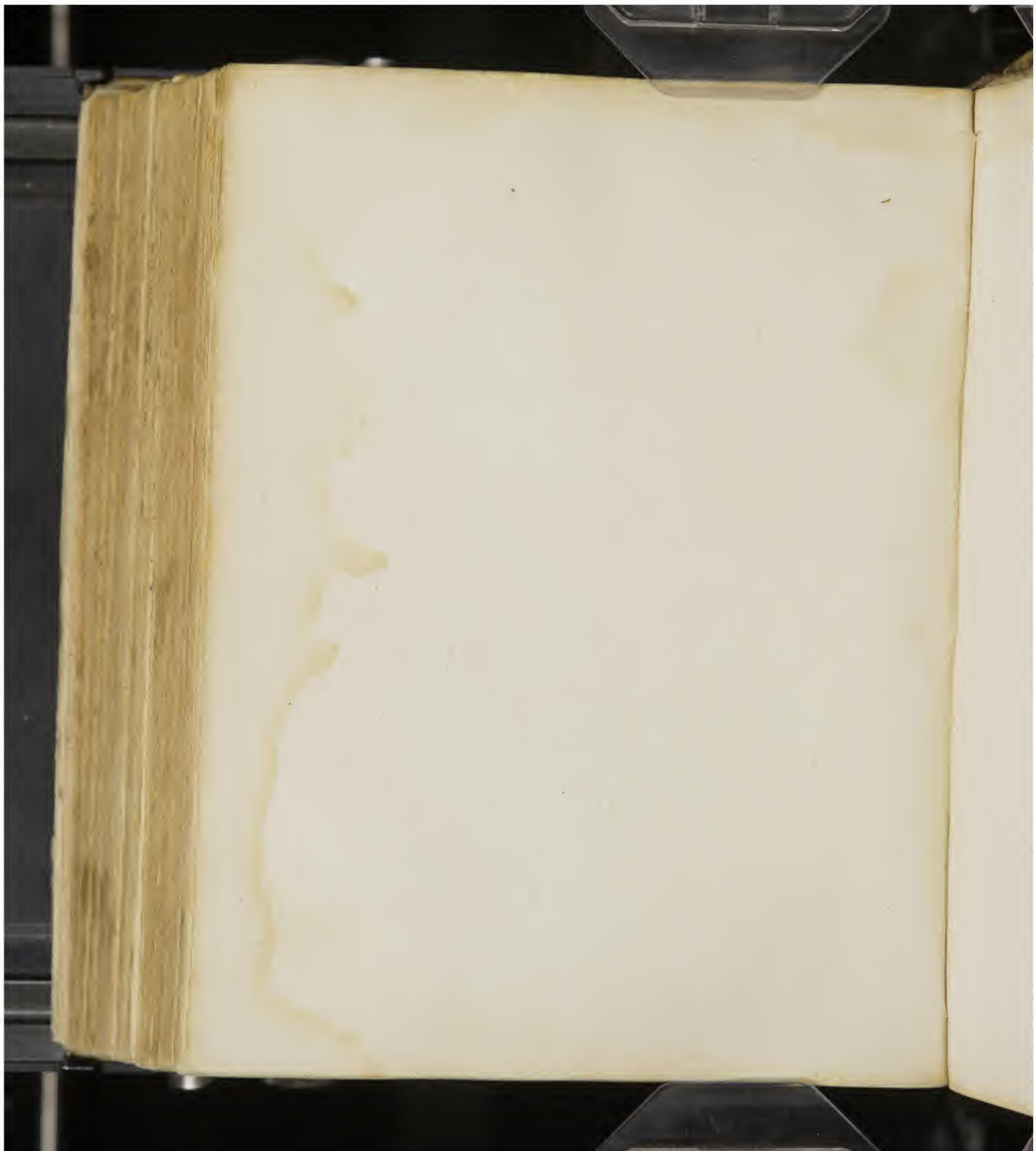

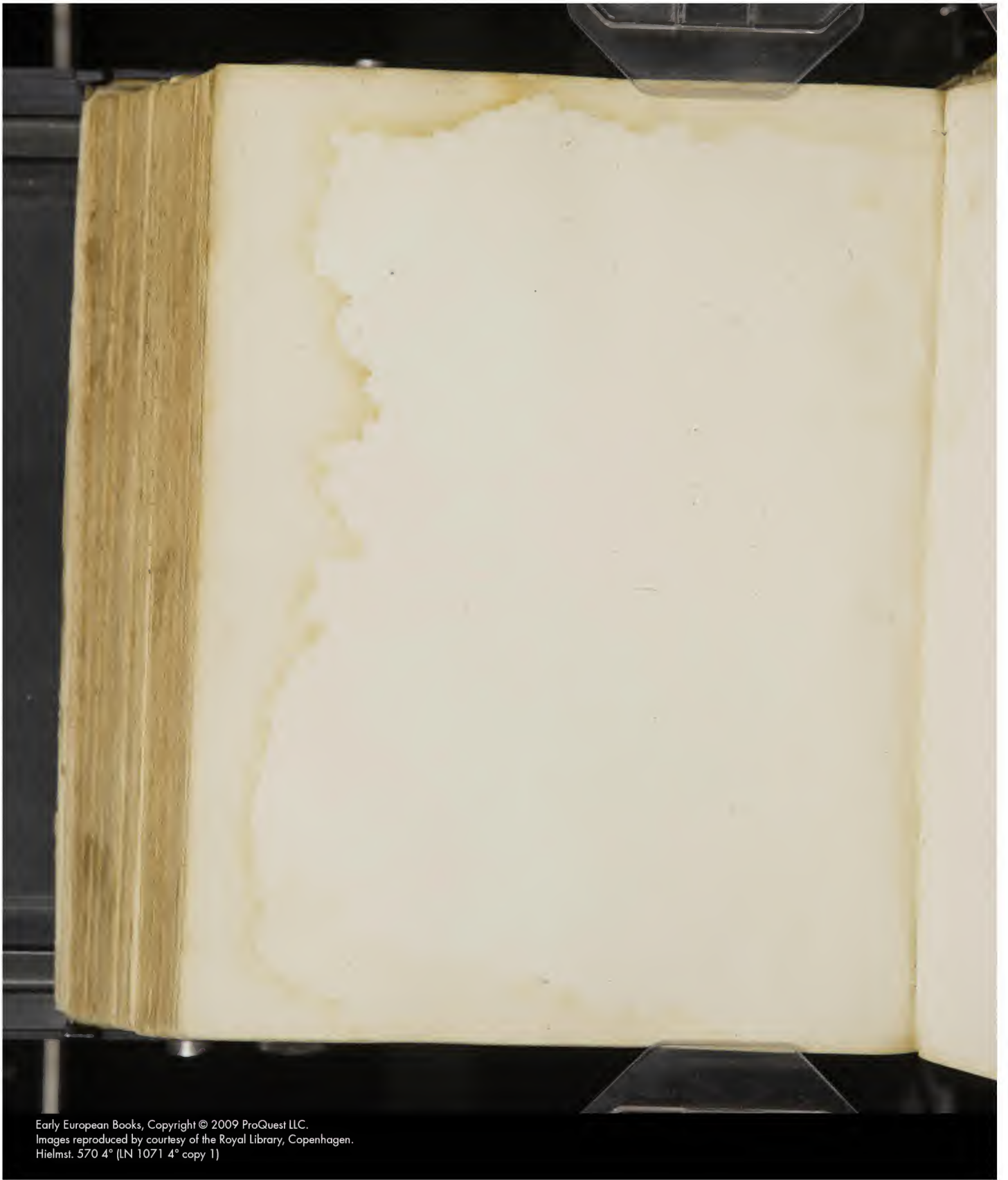

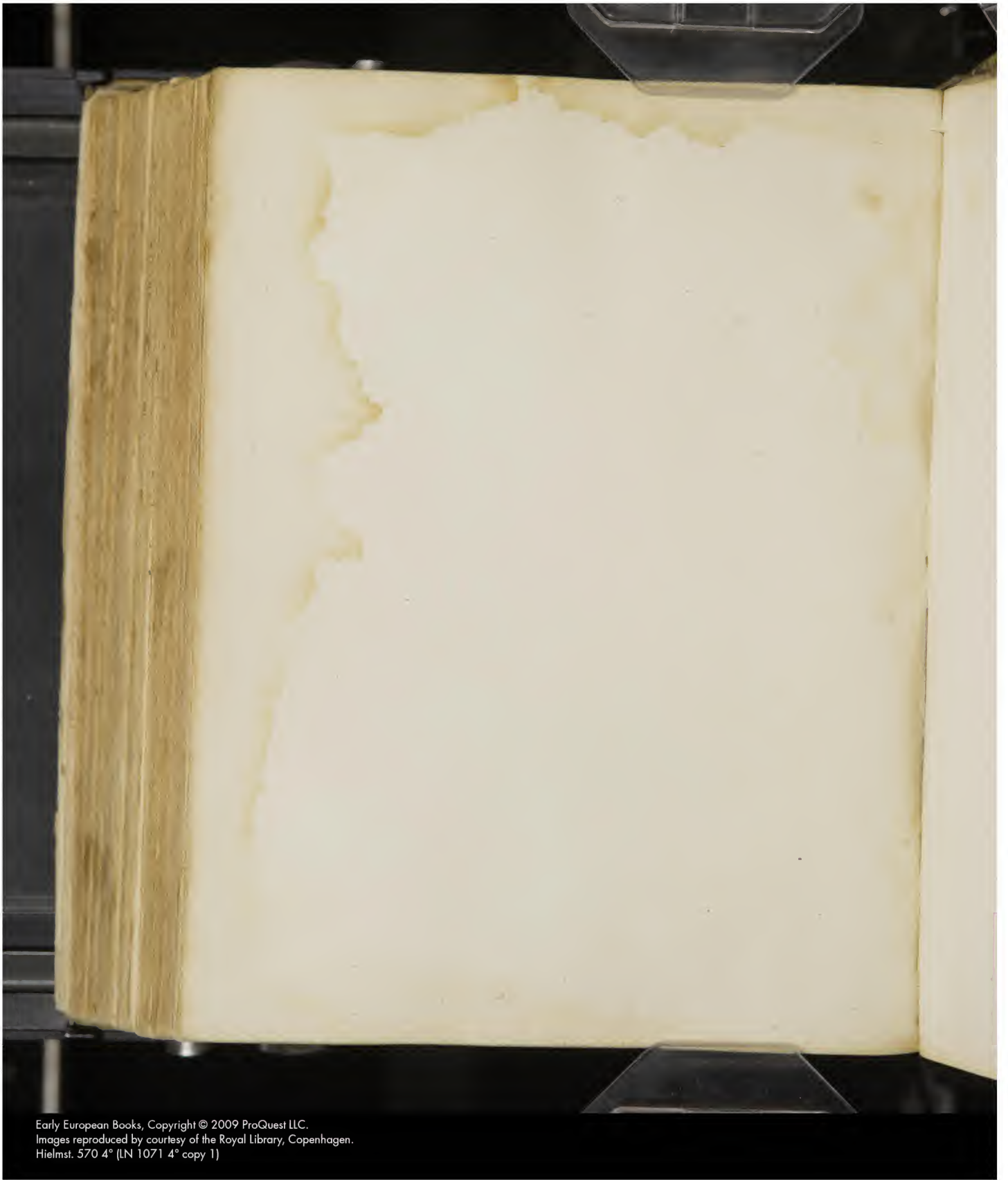

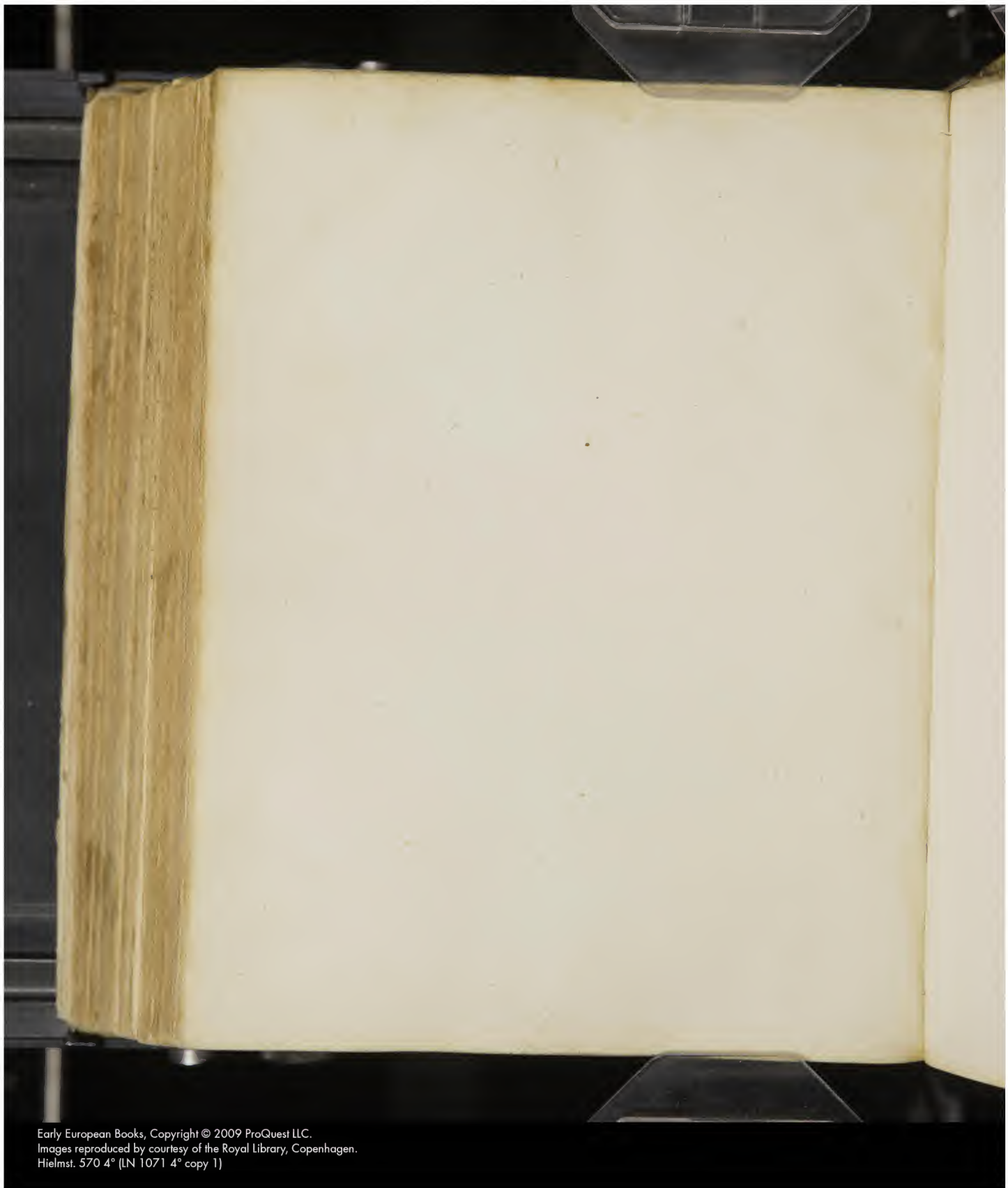

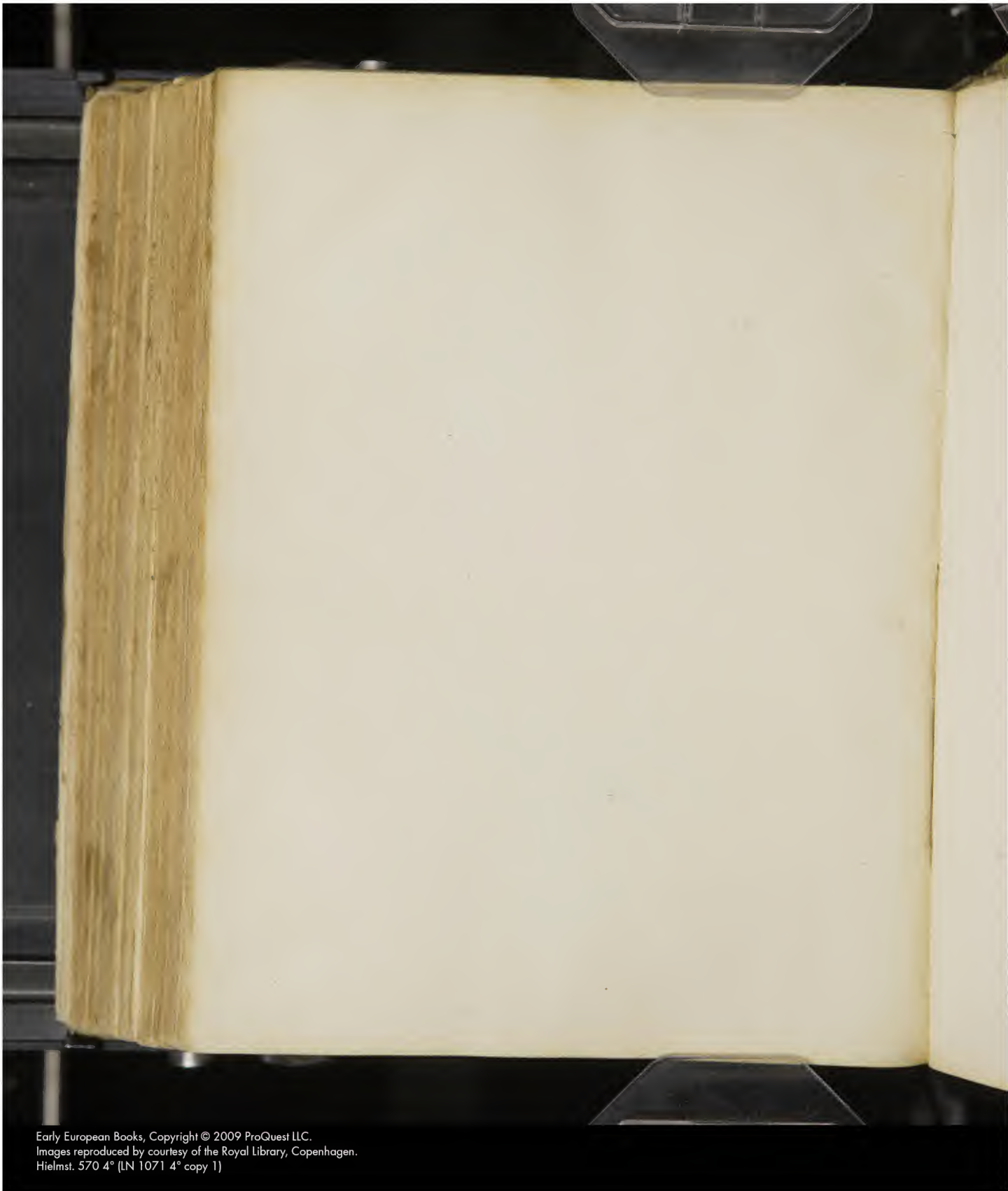

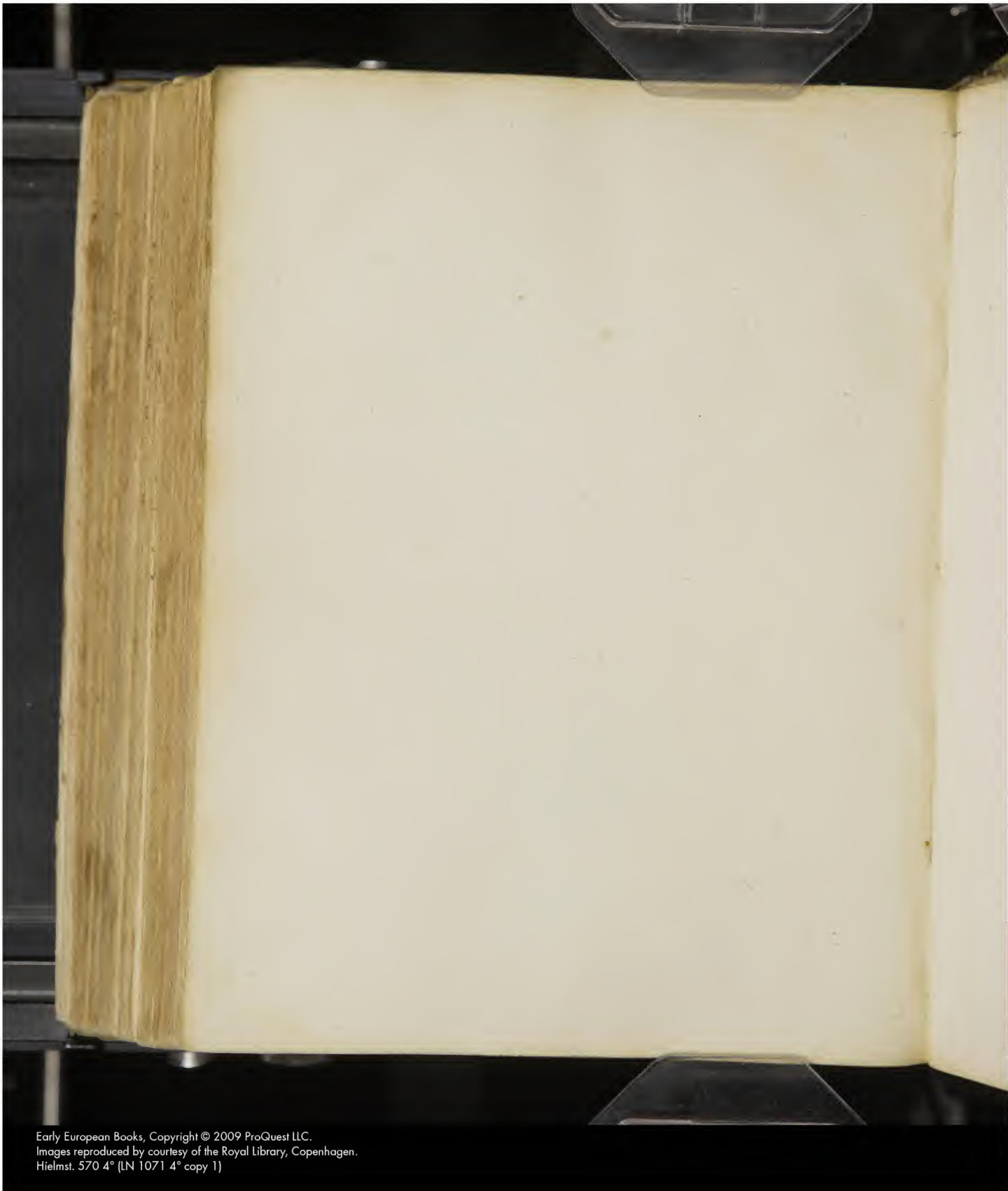

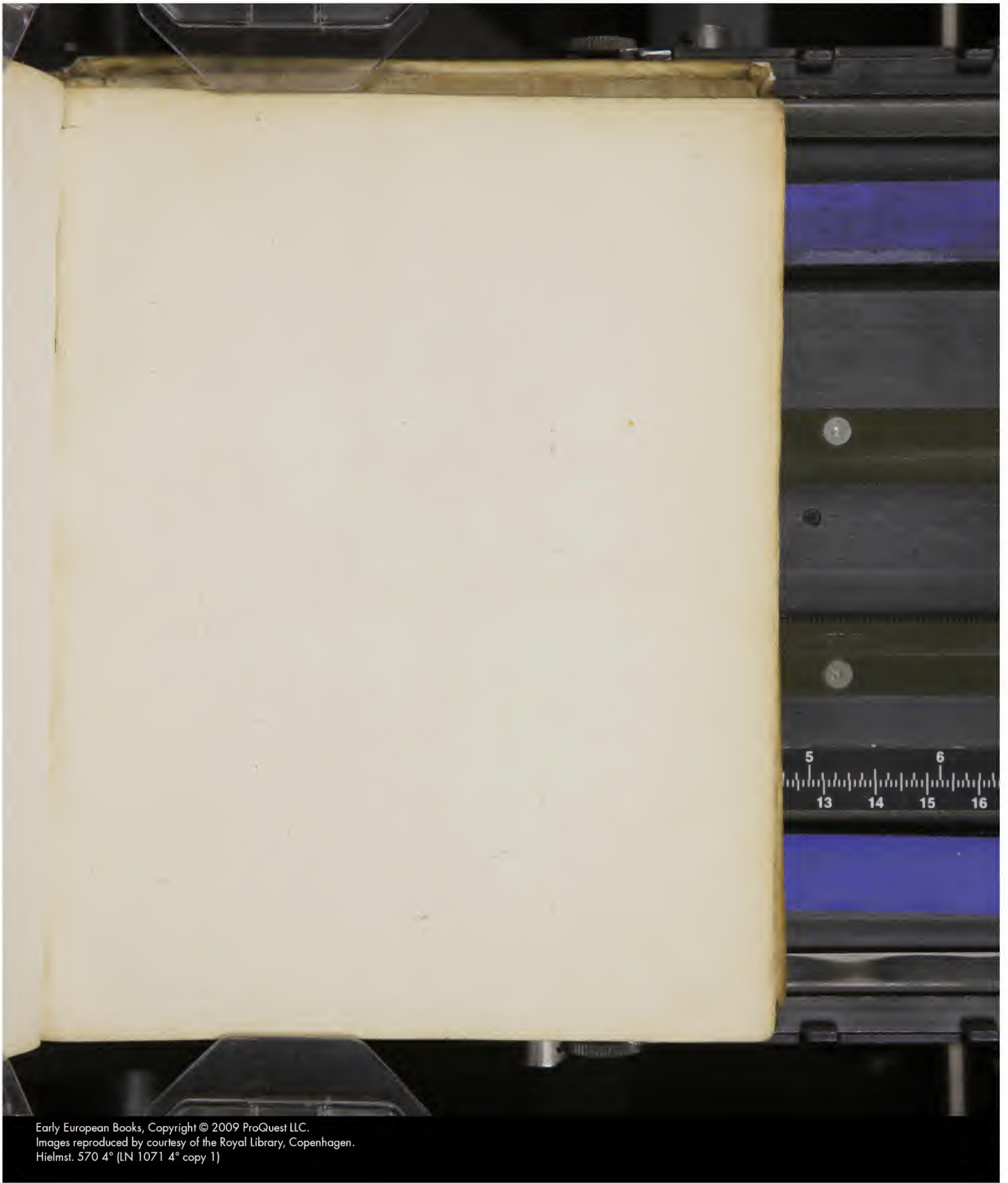

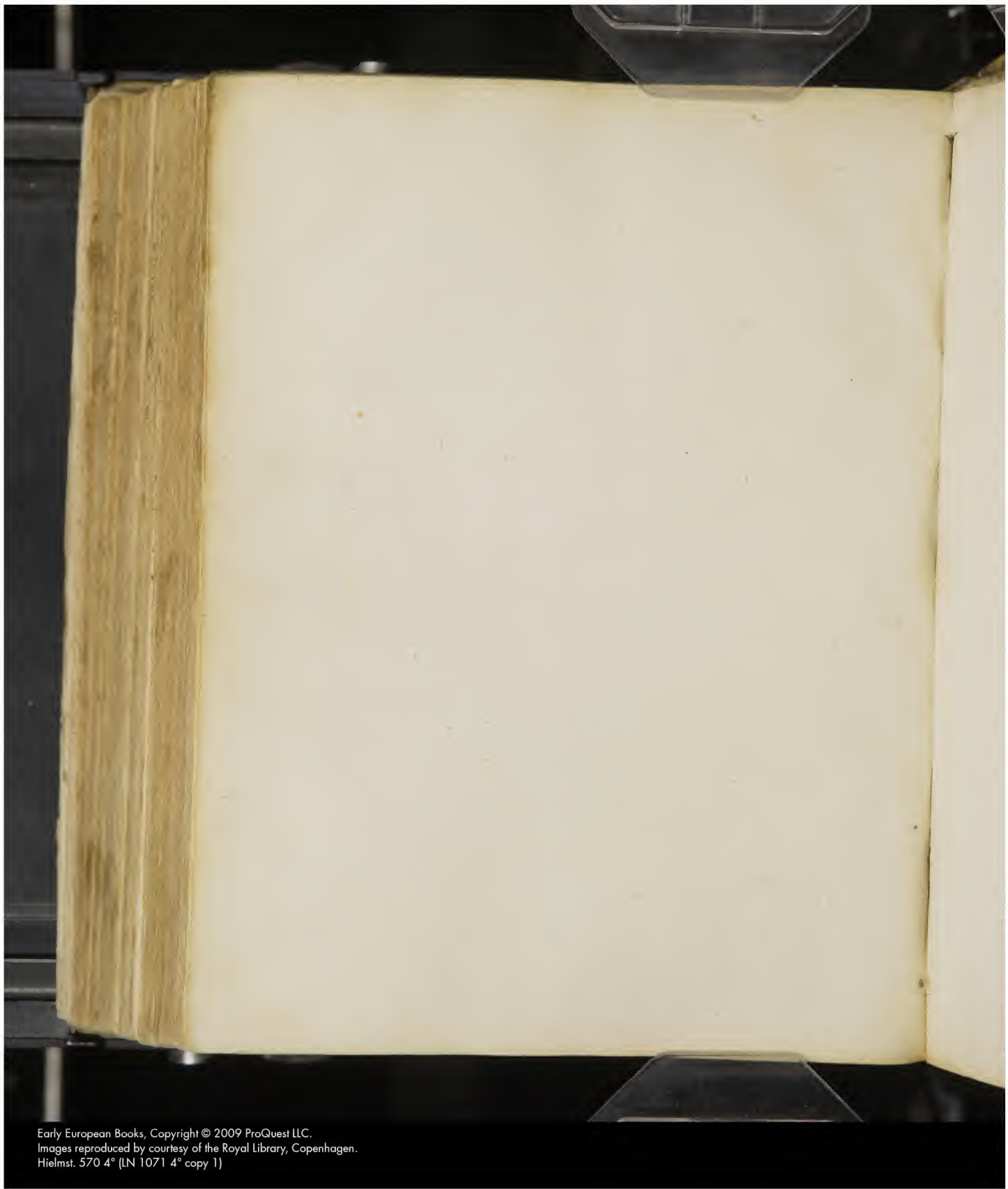

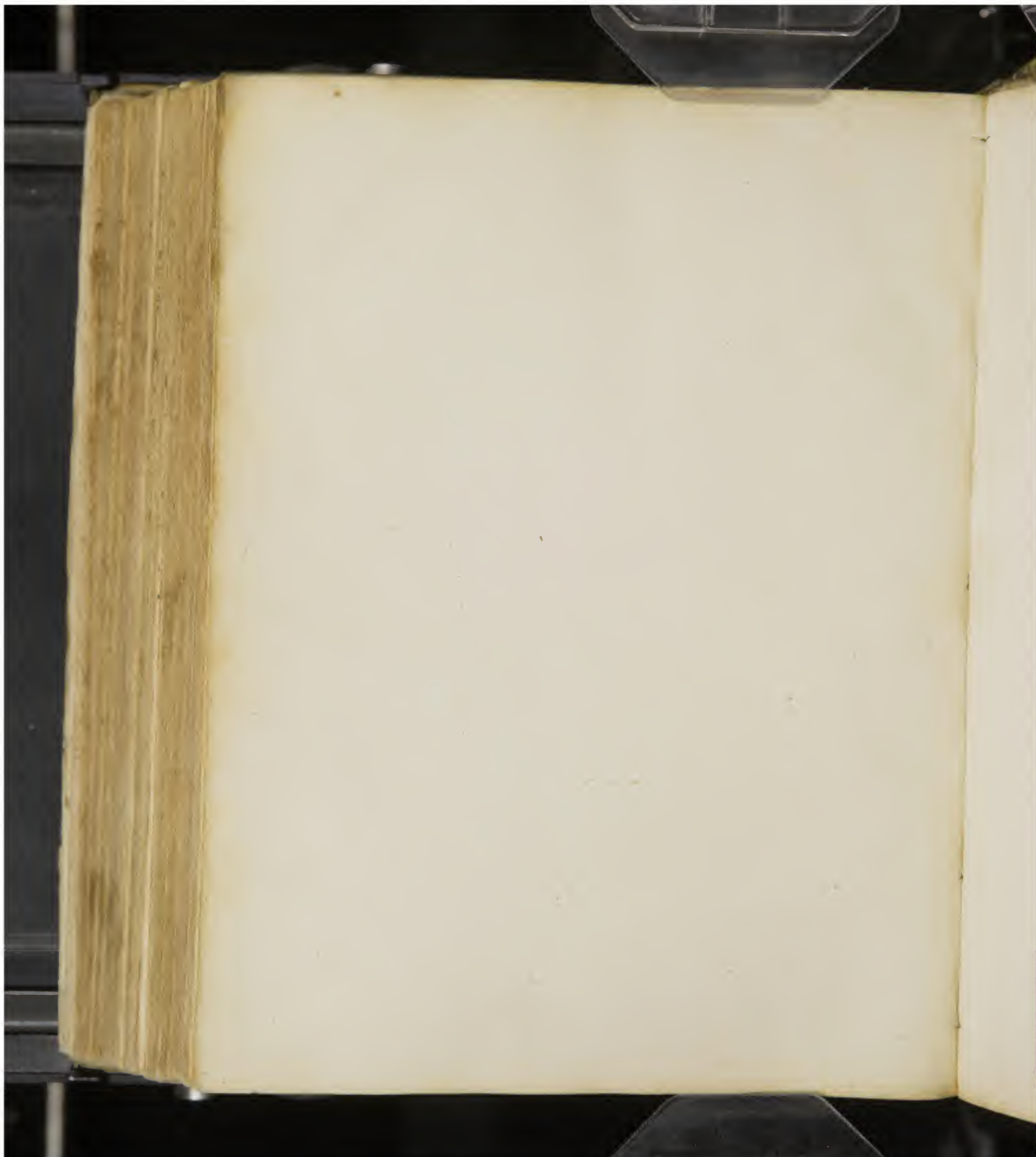

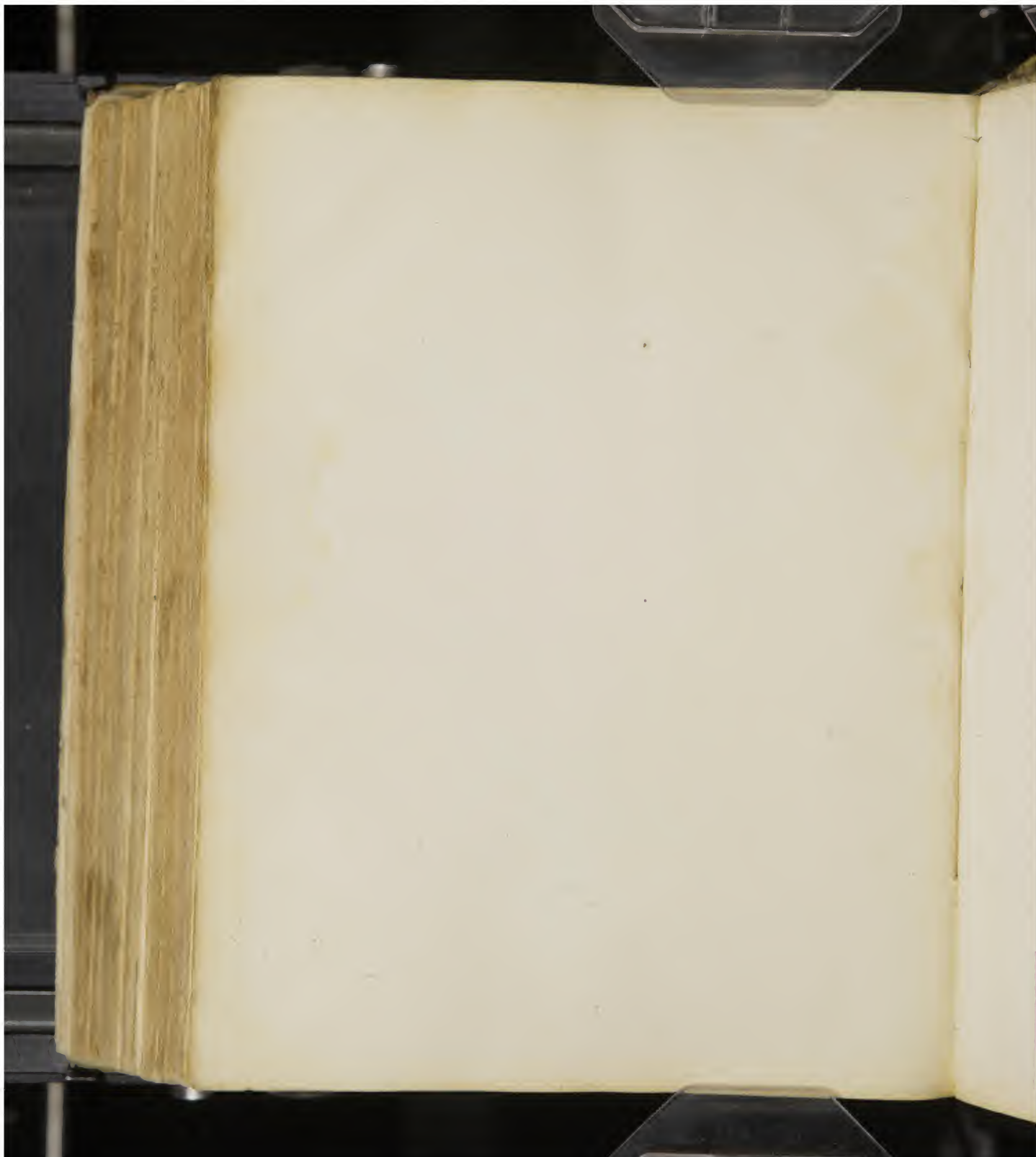

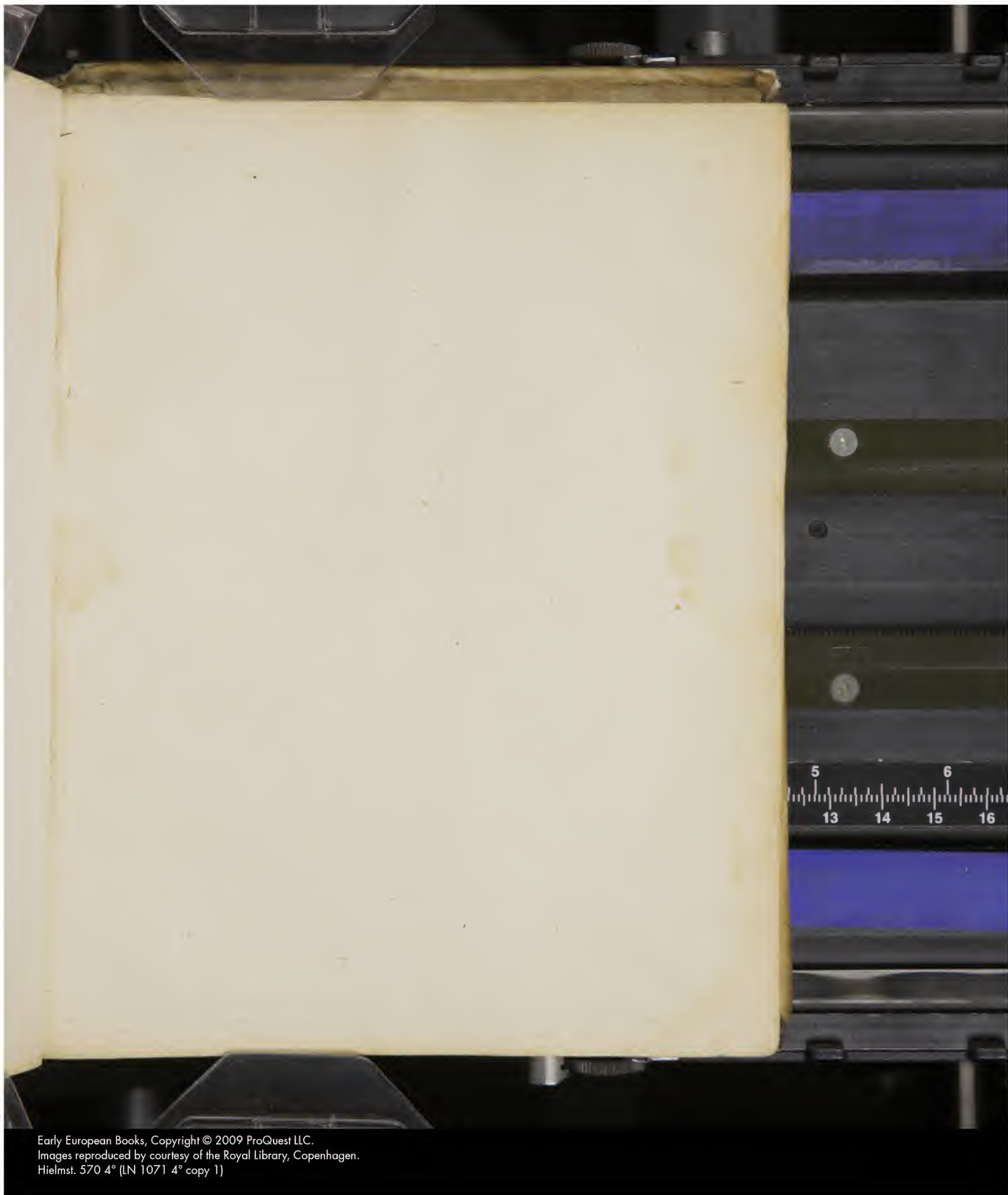

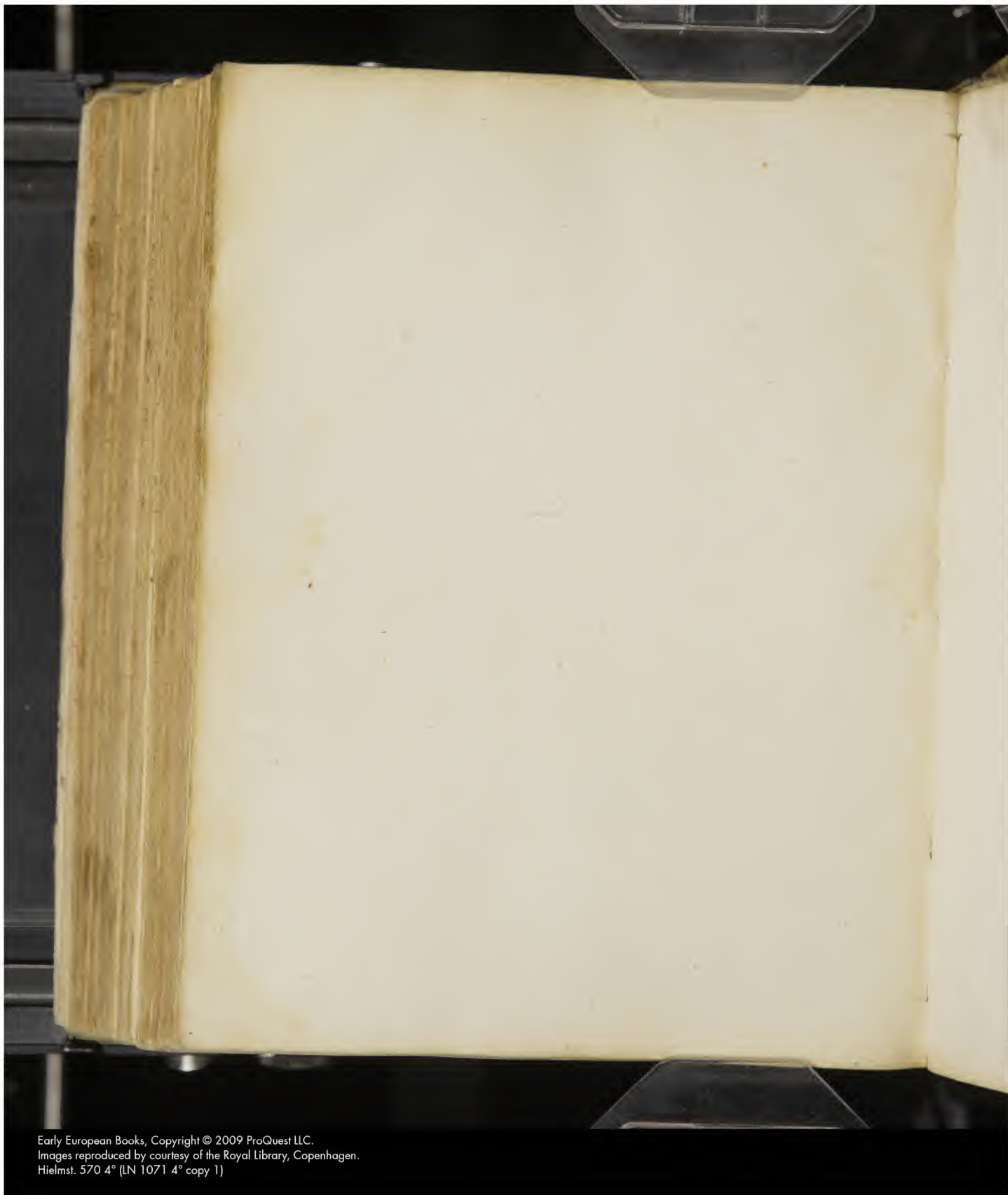

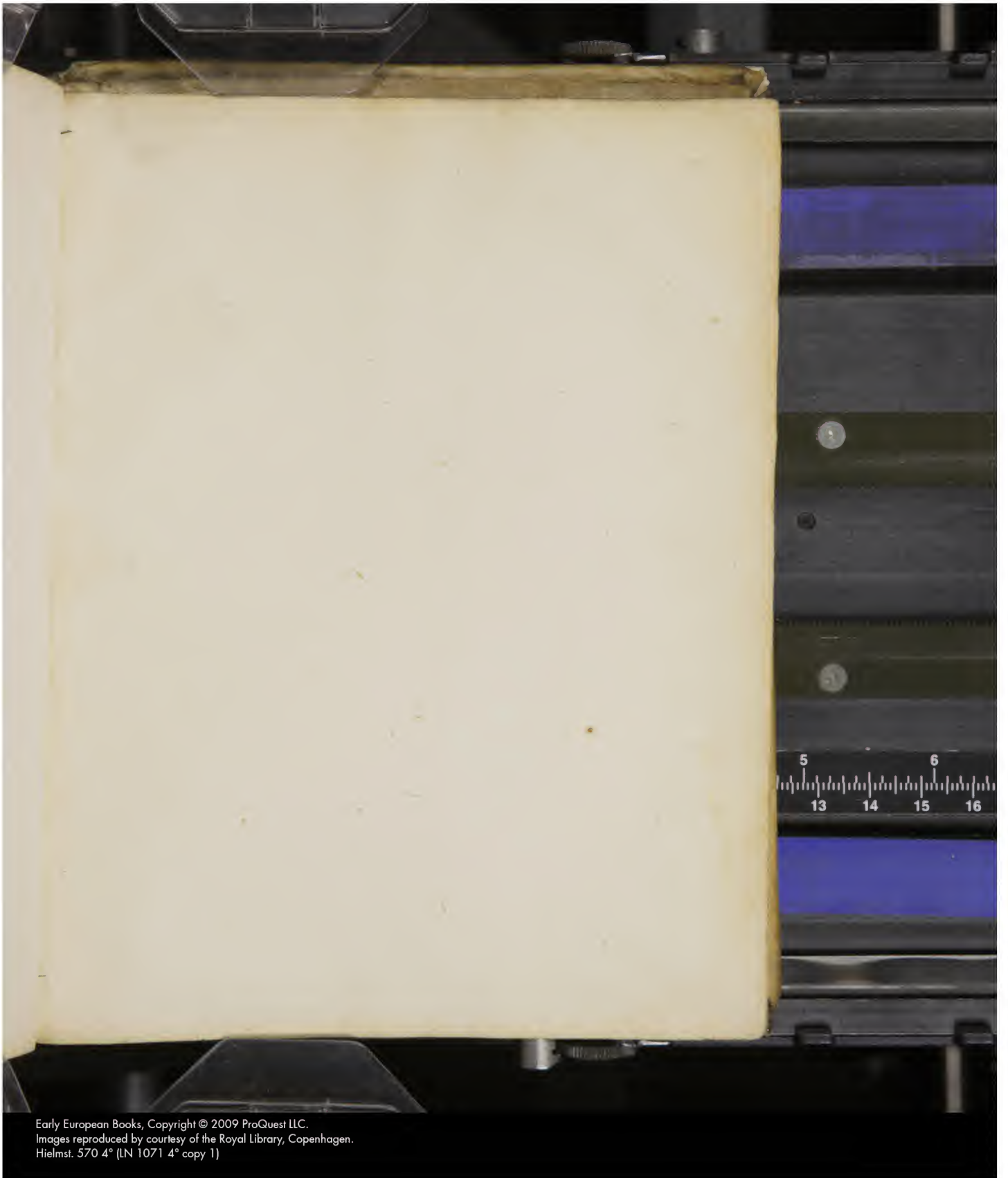

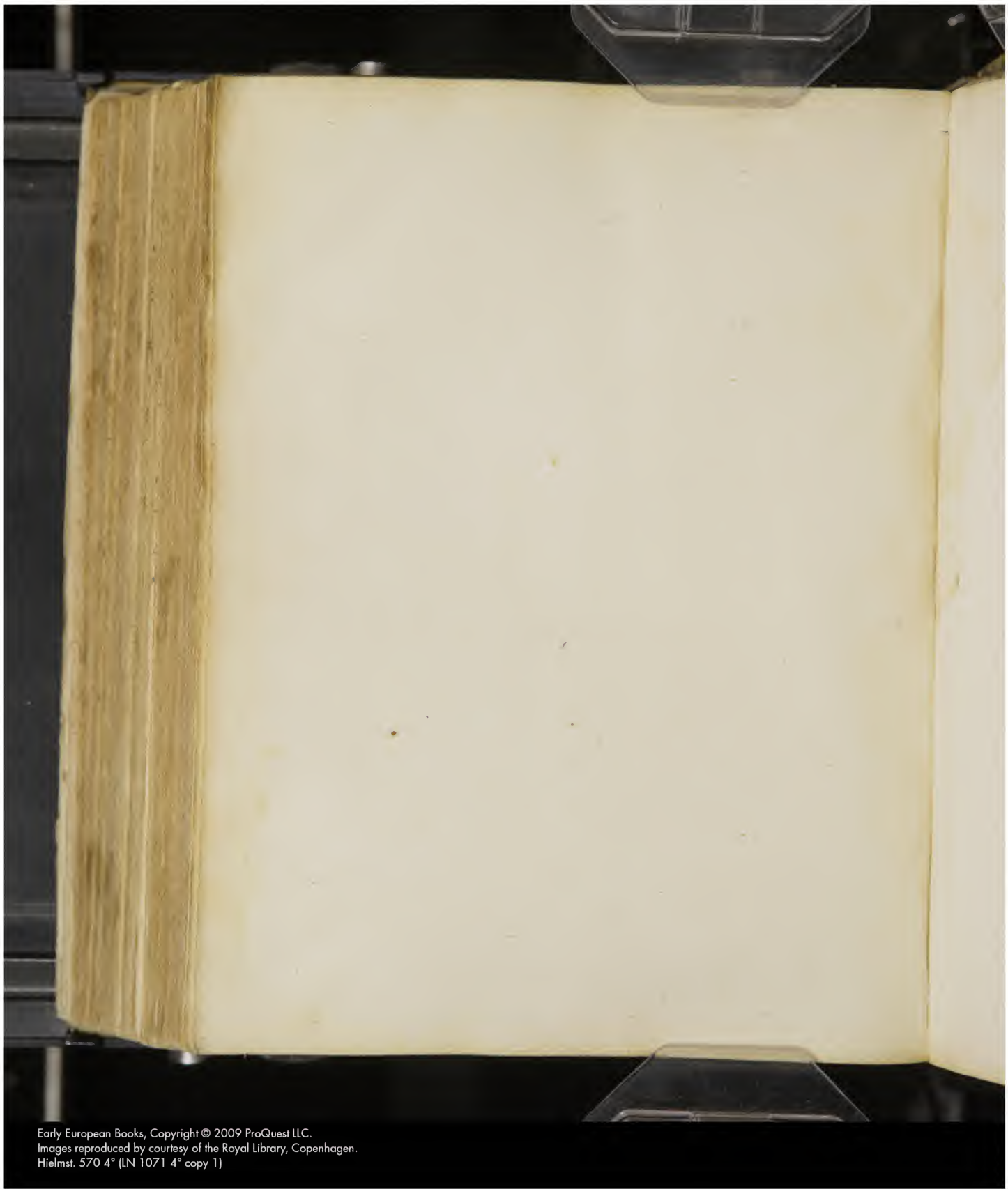

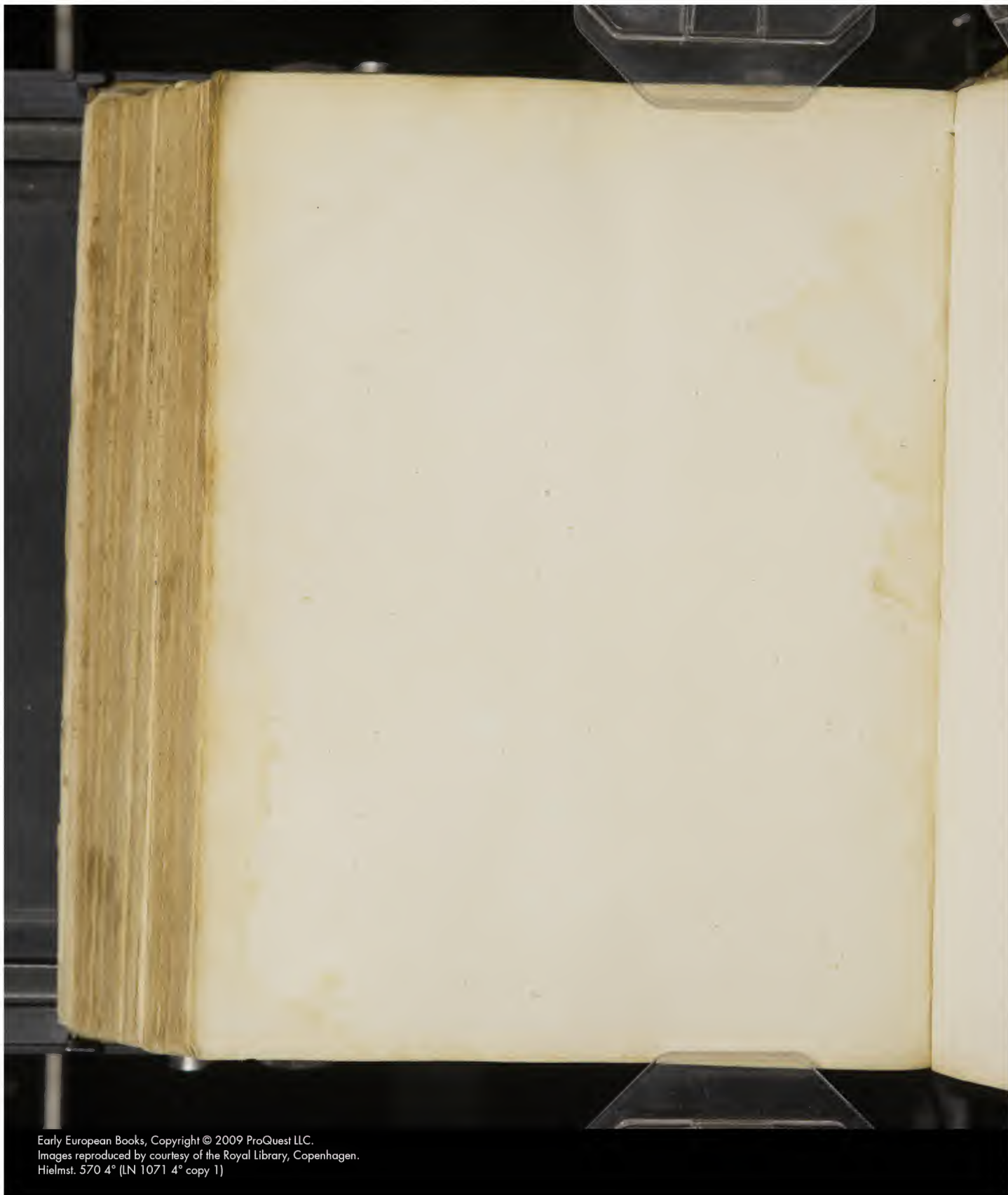

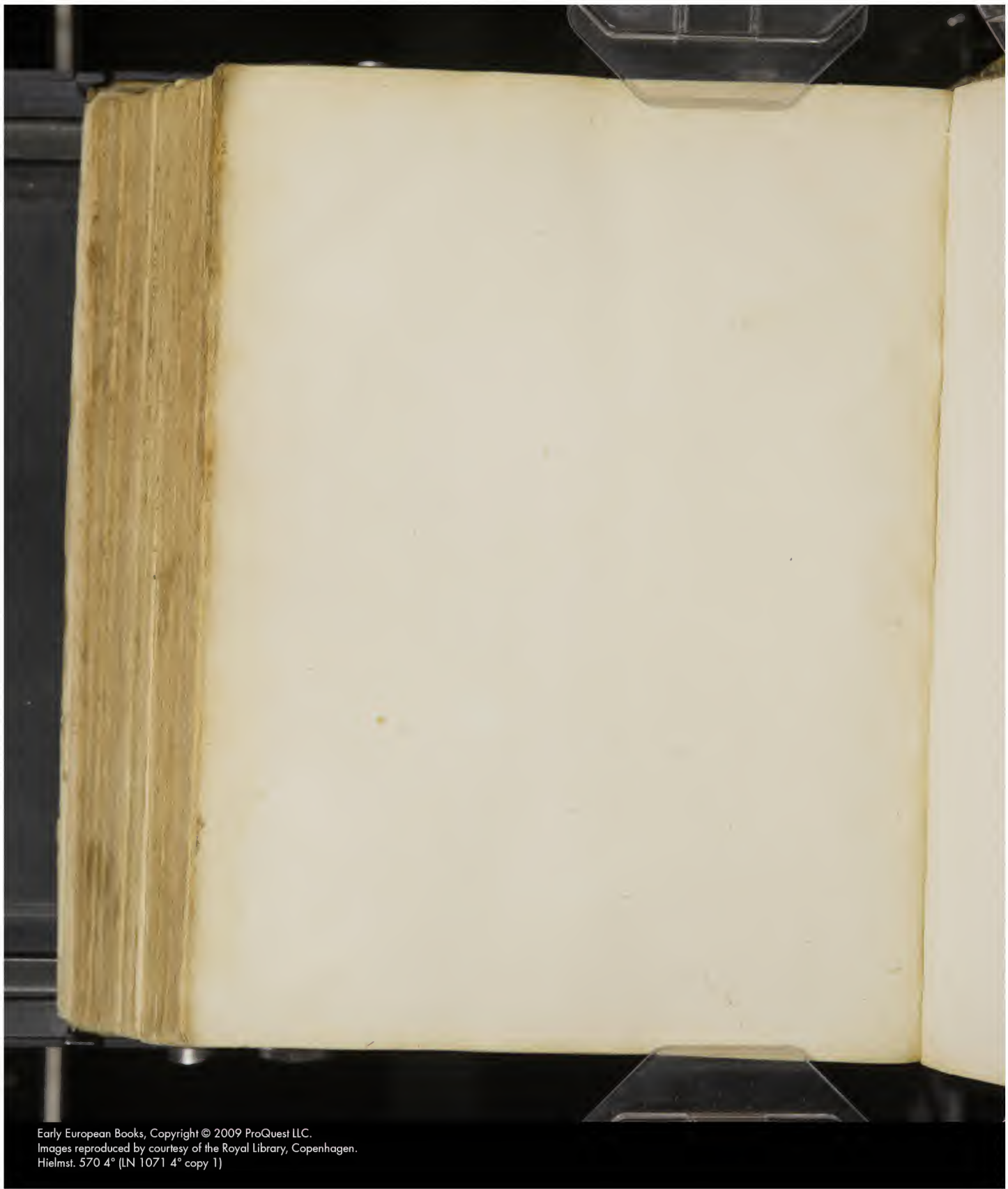

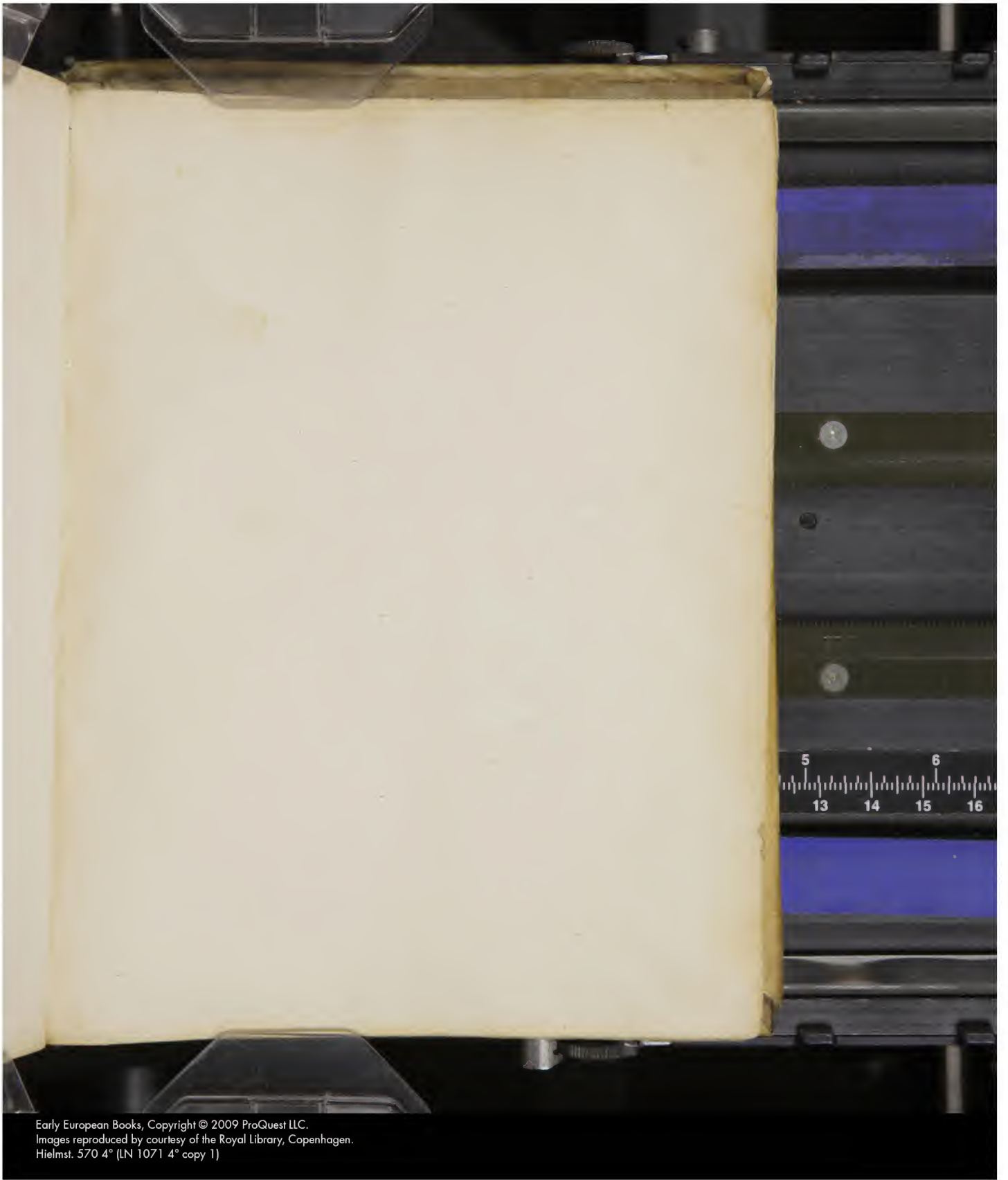

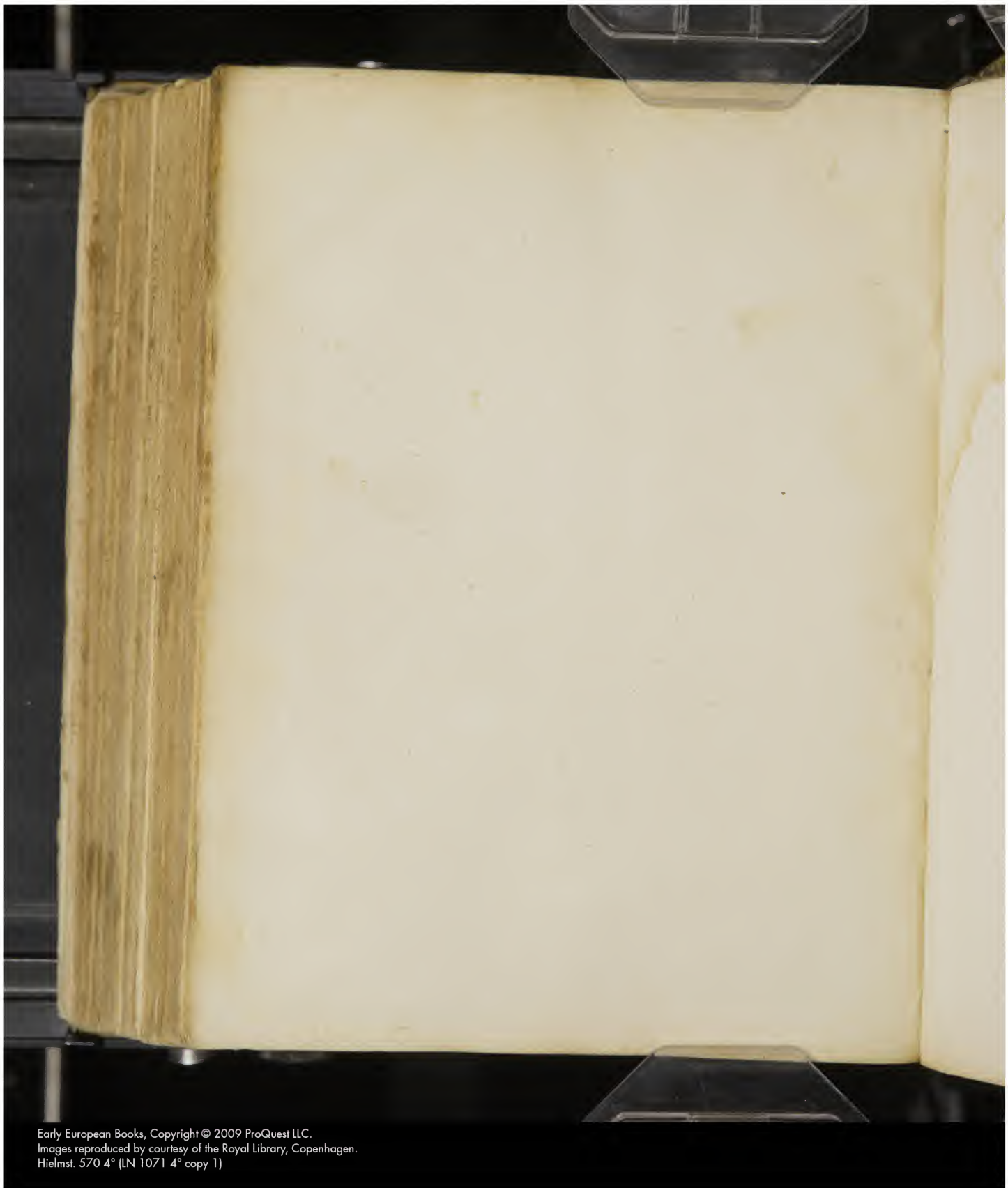

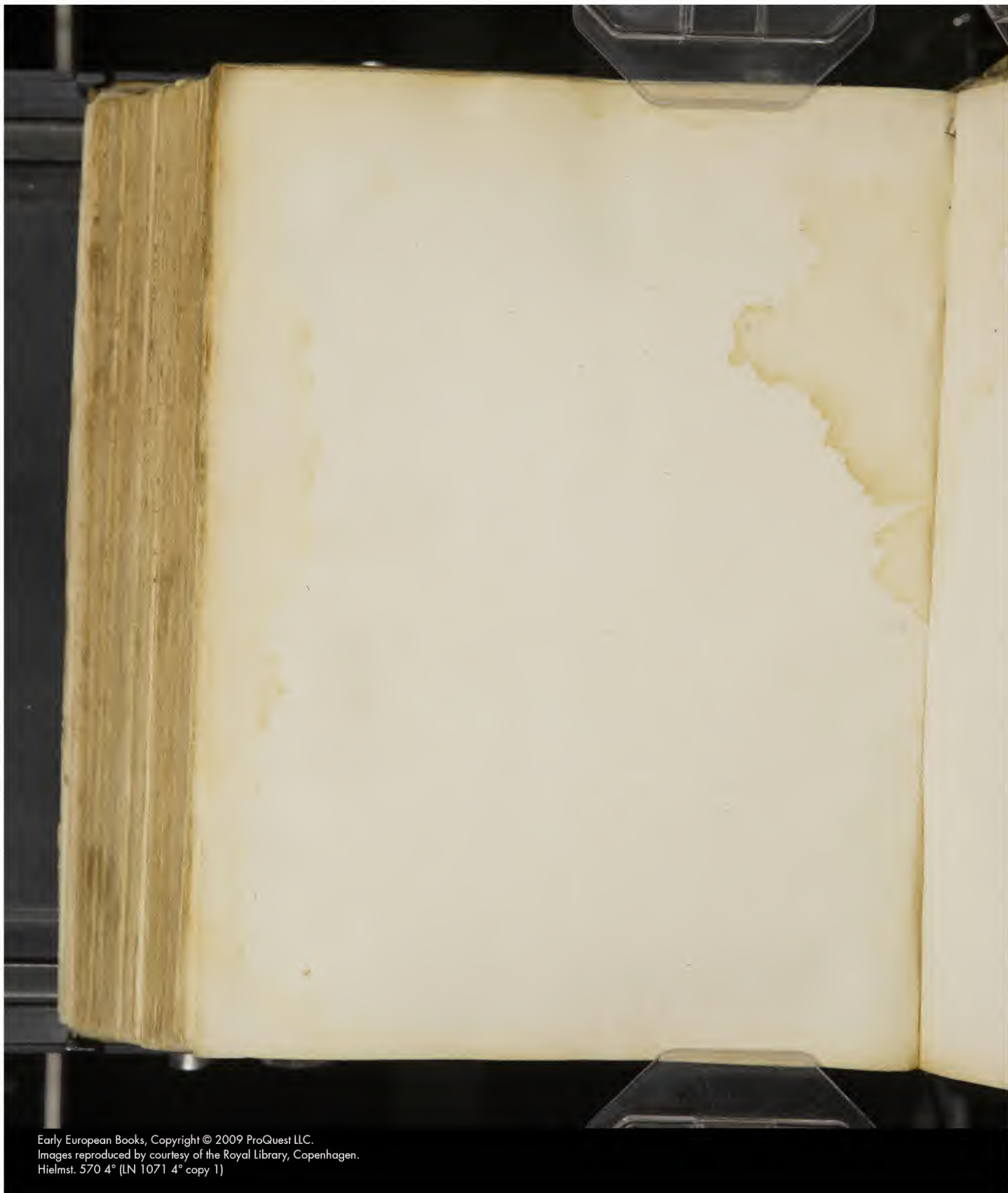

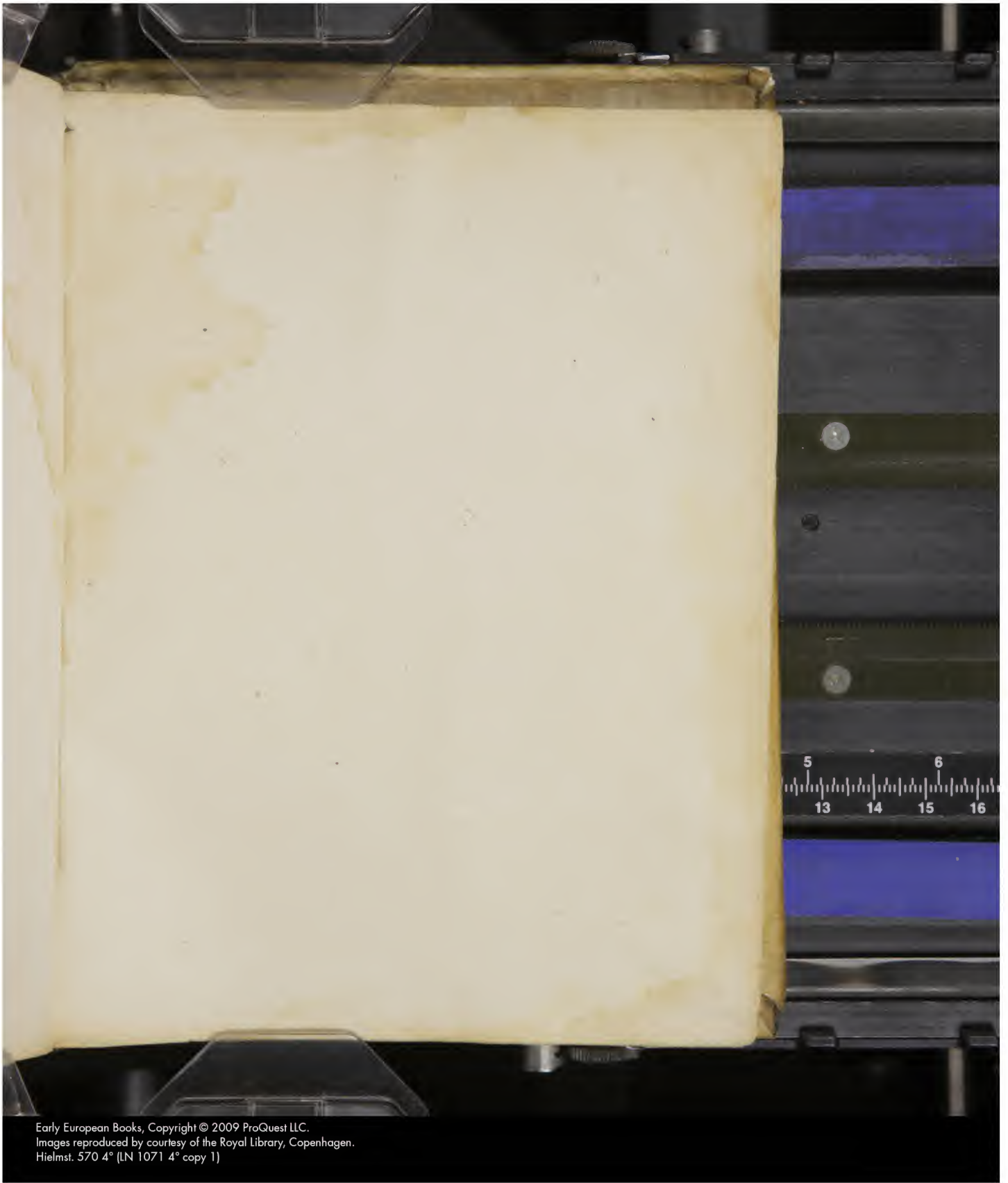

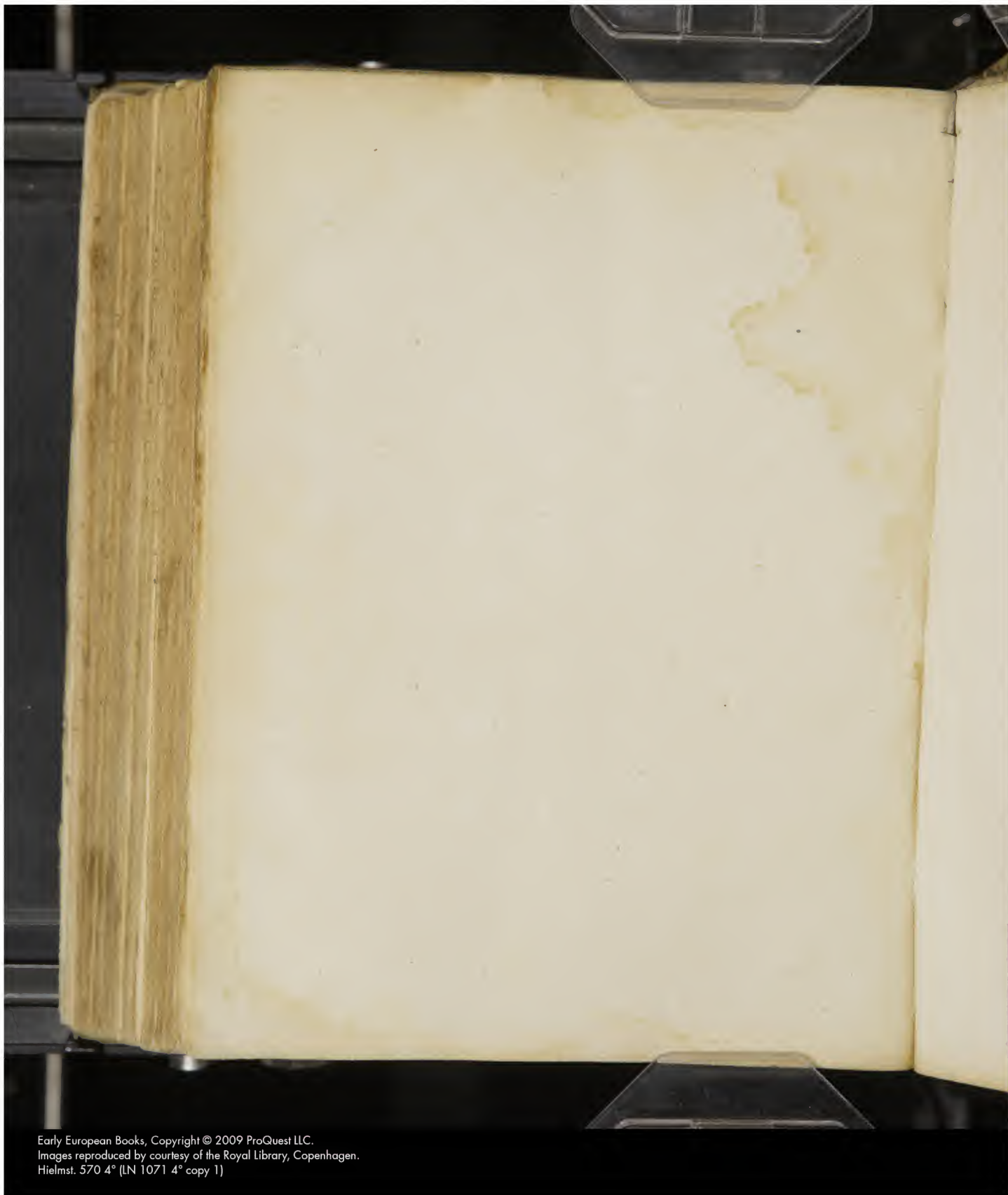

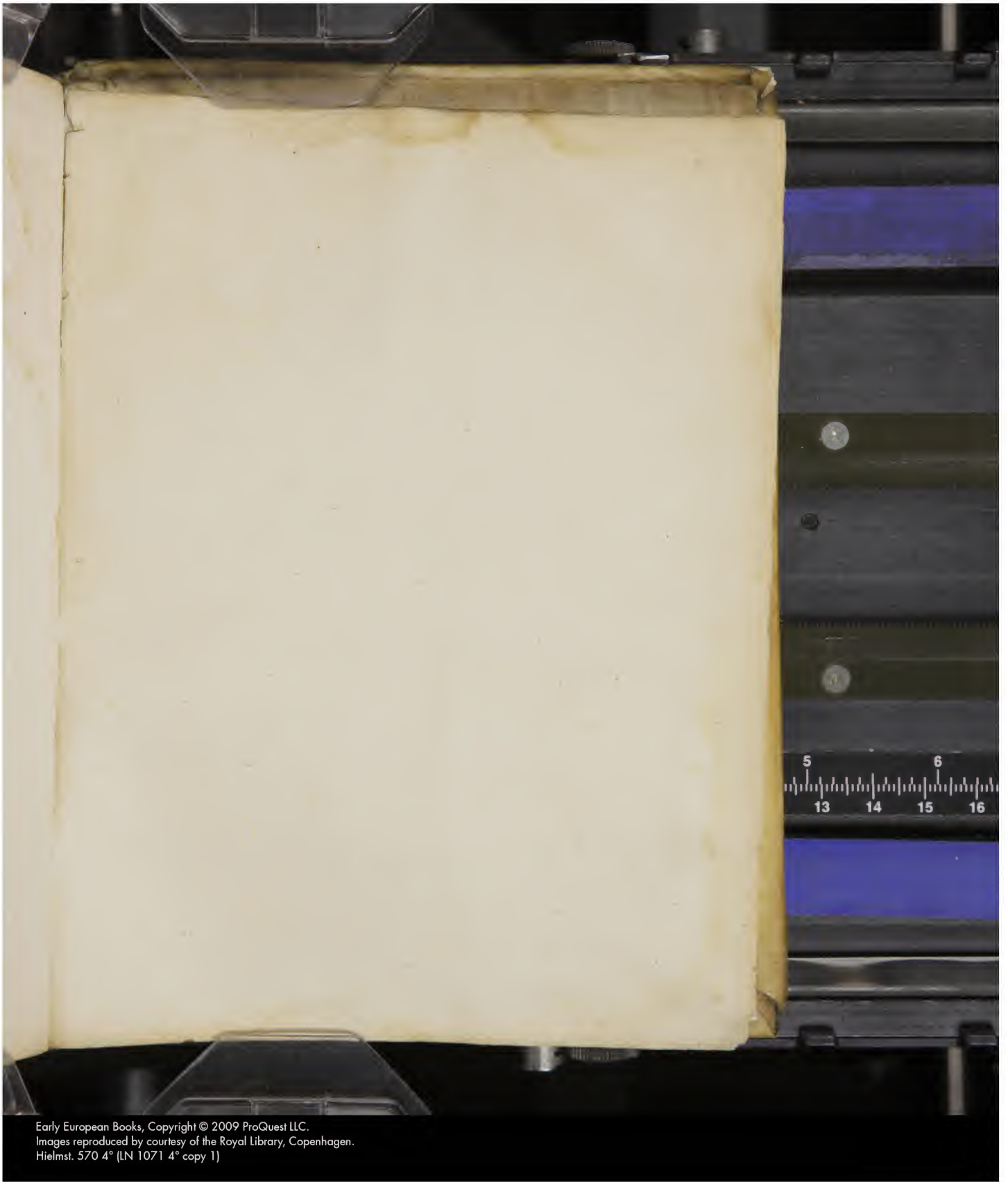

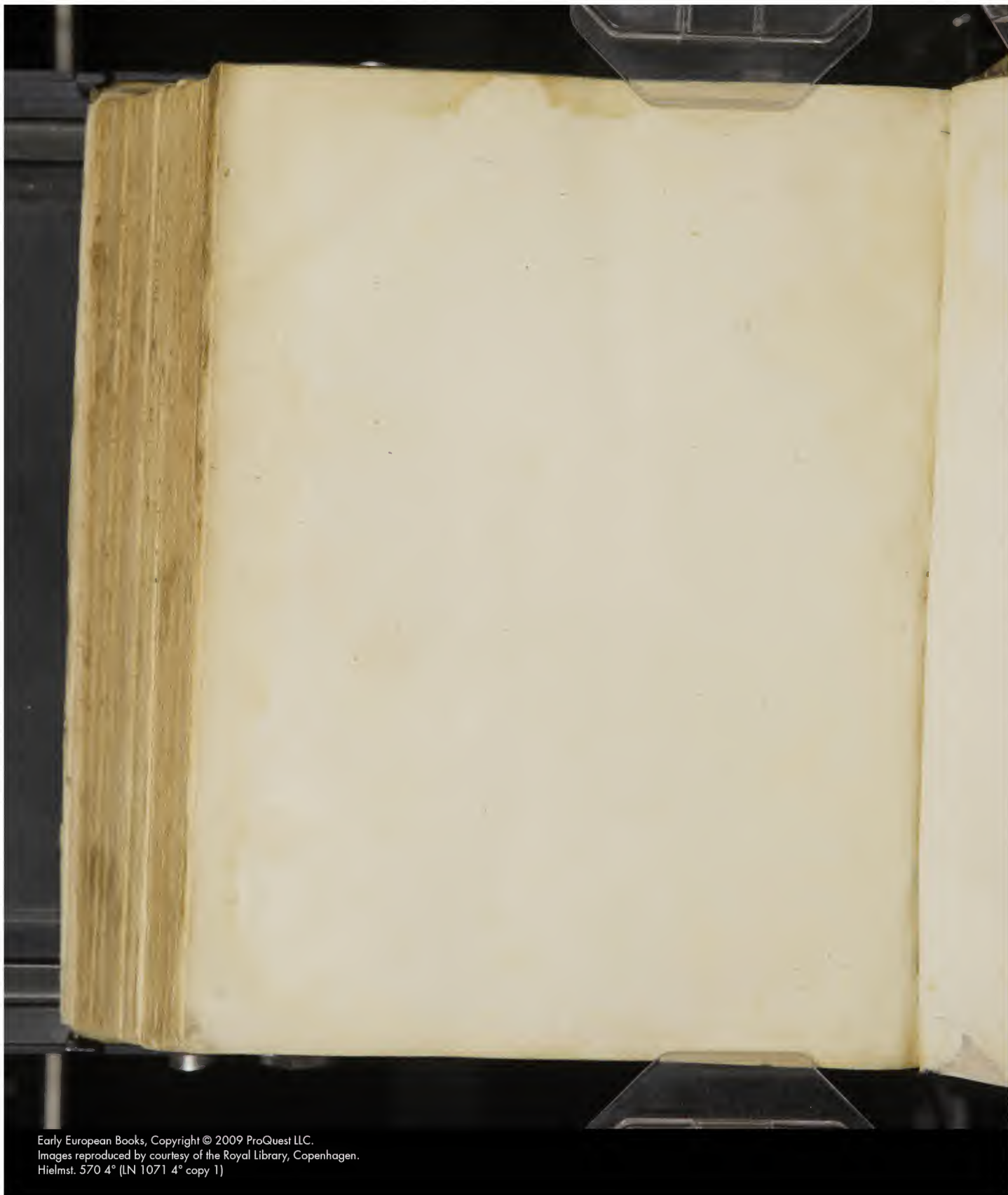

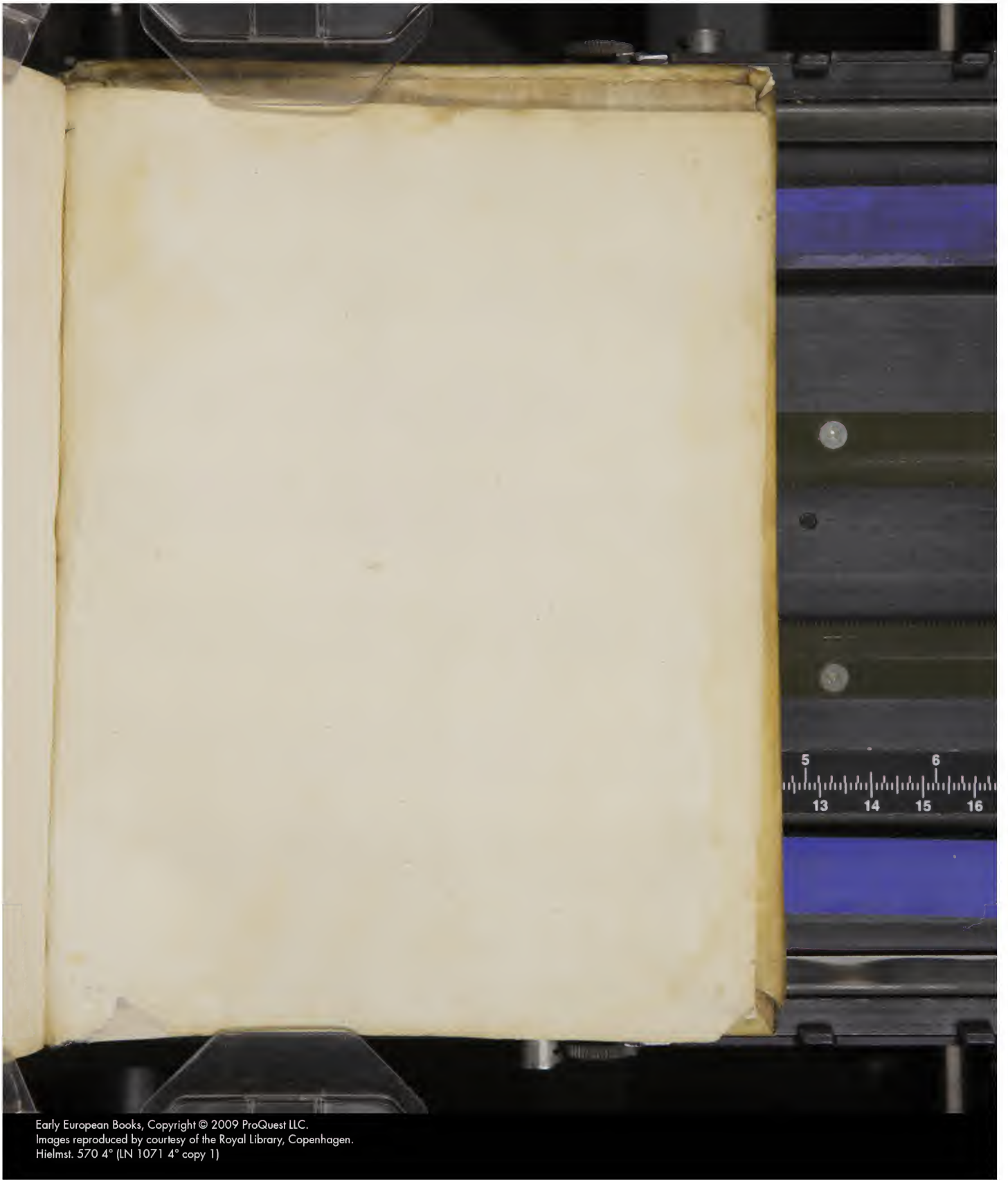

Early European Books, Copyright © 2009 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
Hielmst. 570 4° (LN 1071 4° copy 1)